II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2017/501,

12. juuni 2015,

Hidroelectrica S.A Romania kohaldatavate tariifide kohta järgmiste ettevõtete suhtes: S.C. ArcelorMittal Galați, S.C. Alro SA, S.C. Alpiq RomEnergie S.R.L., S.C. Alpiq RomIndustries S.R.L., S.C. Energy Financing Team Romania S.R.L. (EFT), S.C. Electrica S.A., S.C. Electromagnetica SA, S.C. Energy Holding S.R.L., S.C. EURO-PEC S.A., S.C. Luxten-Lighting Group S.A., S.C. Electrocarbon S.A. Slatina ja S.C. ELSID Titu S.A. – SA.33623 (2012/C), SA.33624 (2012/C), SA.33451 (2012/C) ja SA.33581 (2012/C)

(teatavaks tehtud numbri C(2015) 3919 all)

(Ainult rumeeniakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse otsuseid, millega komisjon algatas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse seoses abiga SA.33623 (2012/C, ex 11/NN); [1] SA. 33624 (2012/C, ex 2011/CP); [2] SA.33451 (2012/C, ex 2012/NN) [3] ja SA. 33581 (2012/C) [4],

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 28. jaanuaril 2011 ja 2. augustil 2011 laekus komisjonile kolm kaebust investeerimisfondilt S.C. FP Proprietatea S.A. (edaspidi „FP“ või „kaebuse esitaja“) seoses asjaoluga, et S.C. Hidroelectrica S.A. (edaspidi „Hidroelectrica“) müüb mitmele ostjale elektrit väidetavalt turutasemest madalama hinnaga.

(2) 25. aprillil 2012 teavitas komisjon Rumeeniat, et on otsustanud seoses väidetavate riigiabimeetmetega algatada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 [5] sätestatud menetluse; komisjoni järgmistele otsustele osutatakse edaspidi ühiselt kui algatamisotsustele:

— SA.33623 seoses ettevõttega S.C. ArcelorMittal Galați S.A. (ArcelorMittal);

— SA.33624 seoses ettevõttega S.C. Alro S.A. (Alro);

[1] Komisjoni 25. aprilli 2012. aasta otsus C(2012) 2516 final juhtumi SA. 33623 kohta (ELT C 189, 29.6.2012, lk 3).
[2] Komisjoni 25. aprilli 2012. aasta otsus C(2012) 2517 final juhtumi SA. 33624 kohta (ELT C 268, 5.9.2012, lk 21).
[3] Komisjoni 25. aprilli 2012. aasta otsus C(2012) 2542 final juhtumi SA. 33451 kohta (ELT C 395, 20.12.2012, lk 5).
[4] Komisjoni 25. aprilli 2012. aasta otsus C(2012) 2556 final juhtumi SA. 33581 kohta (ELT C 395, 20.12.2012, lk 34).
[5] ELT L 115, 9.5.2008, lk 92.

— SA.33451 seoses ettevõtetega S.C. Alpiq RomEnergie S.R.L. (S.C. Alpiq RomEnergie), S.C. Alpiq RomIndustries S.R.L. (Alpiq RomIndustries), S.C. Energy Financing Team Romania S.R.L. (EFT), S.C. Electromagnetica S.A. (Electromagnetica), S.C. Energy Holding S.R.L. (Energy Holding), S.C. Euro-Pec S.A. (Euro-Pec), S.C. Electrica S.A. (Electrica) ja S.C. Luxten-Lighting Group S.A (Luxten-Lighting), kellele edaspidi osutatakse ühiselt kui „elektrikauplejatele“;

— ja SA 33581 seoses ettevõtetega S.C. Electrocarbon S.A. Slatina („Electrocarbon“) ning S.C. ELSID Titu S.A. („Elsid“), edaspidi „elektrooditootjad“.

(3) Menetluse algatamise otsused avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([6]). Komisjon kutsus Rumeenia ametiasutusi ja huvitatud isikuid üles esitama oma märkusi.

(4) 23. juulil 2012 esitasid Rumeenia ametiasutused komisjonile oma märkused algatamisotsuste kohta.

(5) Komisjonile esitas märkusi 11 ([7]) huvitatud isikut, st:

— ArcelorMittal 30. juulil 2012 ja 2. augustil 2012 juhtumi SA.33623 kohta. 5. detsembril 2012 edastas komisjon huvitatud isikute märkused Rumeenia ametiasutustele.

— Alro 3. oktoobril 2012, 28. novembril 2012, 12. aprillil 2013 ja 30. mail 2013 ning konkurent 5. oktoobril 2012 juhtumi SA.33624 kohta. 13. novembril 2012 edastas komisjon huvitatud isikute märkused Rumeenia ametiasutustele.

— Alpiq RomEnergie ja Alpiq RomIndustries 1. augustil 2012 ja 20. jaanuaril 2013, EFT 4. veebruaril 2013, Energy Holding 18. ja 21. jaanuaril 2013 ning Electromagnetica 22. jaanuaril 2013 juhtumi SA.33451 kohta. 13. veebruaril 2013 edastas komisjon huvitatud isikute märkused Rumeenia ametiasutustele.

— Electrocarbon ja Elsid 18. mail 2012 ja 18. jaanuaril 2013 juhtumi SA.33581 kohta. 13. veebruaril 2013 edastas komisjon huvitatud isikute märkused Rumeenia ametiasutustele.

(6) Rumeenia ametiasutused vastasid huvitatud isikute märkustele juhtumi SA.33624 kohta 15. jaanuaril 2013 ning juhtumite SA.33451 ja SA.33581 kohta 24. märtsil 2013.

(7) Komisjon palus Rumeenia ametiasutustelt täiendavat teavet:

— juhtumi SA.33623 (ArcelorMittal) kohta 30. oktoobri 2012. aasta, 15. aprilli 2013. aasta ja 29. juuli 2013. aasta kirjaga;

— juhtumi SA.33624 (Alro) kohta 22. mai 2012. aasta, 30. oktoobri 2012. aasta ja 15. aprilli 2013. aasta kirjaga;

— juhtumite SA.33451 ja SA.33581 (elektrikauplejad ja elektrooditootjad) kohta 6. augusti 2014. aasta ja 25. septembri 2014. aasta kirjaga;

— kõigi nelja juhtumi kohta 29. juuli 2013. aasta ja 21. veebruari 2014. aasta kirjaga.

(8) Rumeenia ametiasutused esitasid lisateavet:

— juhtumi SA.33623 (ArcelorMittal) kohta 30. novembril 2012, 3. ja 10. juunil 2013, 16. juulil 2013, 11. septembril 2013, 18. detsembril 2013, 20. märtsil 2014, 24. märtsil 2014 ja 14. mail 2014;

— juhtumi SA.33624 (Alro) kohta 19. juunil 2012, 23. juulil 2012, 30. novembril 2012, 15. jaanuaril 2013, 3. juunil 2013, 11. septembril 2013, 18. detsembril 2013, 24. märtsil 2014 ja 14. mail 2014;

— juhtumite SA.33451 ja SA.33581 (elektrikauplejad ja elektrooditootjad) kohta 11. septembril 2013, 24. märtsil 2014, 14. mail 2014, 3. septembril 2014 ja 10. oktoobril 2014.

(9) 11. märtsil 2014 saatis komisjon Energy Holdingile palve selgitada täiendavalt oma märkusi juhtumi SA.33451 (elektrikauplejad) kohta. Energy Holding vastas 8. mail 2014.

([6]) Juhtum SA. 33623 (ELT C 189, 29.6.2012, lk 3); juhtum SA. 33624 (ELT C 268, 5.9.2012, lk 21); juhtum SA. 33451 (ELT C 395, 20.12.2012, lk 5) ja juhtum SA. 33581 (ELT C 395, 20.12.2012, lk 34).

([7]) Sealhulgas esialgsed tähelepanekud, mille Luxten-Lighting ja Euro-Pec esitasid enne algatamisotsuste kohta märkuste esitamise kutse avaldamist: Luxten-Lighting 14. augustil 2012 ja Euro-Pec 13. augustil 2012.

(10) Komisjon sai huvitatud isikutelt veel märkusi:

— juhtumi SA.33623 (ArcelorMittal) kohta 30. juuli ja 2. augusti 2012. aasta e-kirjaga;

— juhtumi SA.33624 (Alro) kohta 30. mai, 28. juuni ja 2. juuli 2013. aasta ning 21. märtsi 2014. aasta kirjaga;

— juhtumi SA.33451 (elektrikauplejad) kohta 18. ja 19. novembri 2013. aasta, 16. ja 18. juuni 2014. aasta ning 25. juuli ja 25. novembri 2014. aasta kirjaga;

— juhtumi SA.33581 (elektrooditootjad) kohta 18. jaanuari 2013. aasta faksi ja e-kirjaga.

2. **VÄIDETAVATE ABIMEETMETE KIRJELDUS**

(11) Käesolevas jaos kirjeldatakse lepingupooli (st Hidroelectrica ja väidetavad abisaajad) ning elektrimüügilepinguid seoses Rumeenia elektrituruga.

2.1. **Lepingupooled**

2.1.1. *Hidroelectrica*

(12) Hidroelectrica asutati 2000. aastal, kui Rumeenia valitsus rajas neli sõltumatut täielikult riigi omandis olevat ettevõtet. Hidroelectrica suhtes kohaldatakse tavapärast äriühinguõigust. Selle osakapital kuulub majandus- ja kaubandusministeeriumi kaudu Rumeenia riigile (80,056 %) ja kaebuse esitajale (19,943 %). Rumeenia riik on esindatud osanike üldkoosolekutel ja nimetab Hidroelectrica nõukogu liikmeid. Tegelikult saavad Hidroelectrica nõukogu liikmed olla samal ajal ka riiklikel ametikohtadel ([8]).

(13) Hidroelectrica on Rumeenia peamine elektritootja, kelle aastane tootmisvõimsus on tavapärasel hüdroloogilisel aastal 17,5 TWh. Hidroelectrica toodab elektrit tammide ja jõevoolu-hüdrojaamade abil. Siiski mõjutavad tootmist väga erinevad asjaolud, mis olenevad hüdroloogilistest tingimustest: 2004. aastal oli Hidroelectrica toodang 17,6 TWh, 2009. aastal aga 16,4 TWh ja 2010. aastal 21,3 TWh. 2013. aastal oli Hidroelectrica turuosa 28,24 %; seega edestas ettevõte Complexul Energetic Olteniat, kivisöel põhineva soojusenergia tootjat, kelle turuosa oli 20,83 %, ja 20,65 % turuosa omavat tuumaenergiatootjat Nuclearelectricat. Nii Complexul Energetic Oltenia kui ka Nuclearelectrica kuuluvad riigile.

(14) Hidroelectrica kulustruktuuri iseloomustavad suured püsikulud (mis on seotud elektrijaamade tammide amortiseerumisega ning ehitustöödega ja korrapärase hooldusega) ja väikesed muutuvad tootmiskulud. Hüdroelekter on sageli väiksemate piirkuludega kui muud elektrienergiaallikad, eelkõige fossiilkütused. Selline kulustruktuur tuleneb asjaolust, et hüdroenergiapõhisel elektril ei ole tavajuhul märkimisväärseid kütusekulusid ega piirkulusid ([9]). Sellest järeldub, et müügipoliitika ja tootmise piirkulu ületavate kulude täielik katmine hüdroelektritootjate müüdava kogu toodangu lõikes oleneb suuresti iga tootja otsusest. Lisaks põhireeglile, et pikas

([8]) Kõik Hidroelectrica nõukogu liikmed, välja arvatud Hidroelectrica peadirektor ja Fondul Proprietatea (2010) esindaja, täitsid eri ministeeriumides muid ülesandeid ja nad nimetati ametisse majandus- ja kaubandusministri määrusega järgmiselt: i) aastatel 2005–2006: majandus- ja kaubandusministri kabineti isiklik nõunik; väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ministri kabineti direktor; rahandusministri kabineti isiklik nõunik ning valitsuse peasekretariaadi isiklik nõunik olid Hidroelectrica juhatuse liikmed; ii) aastatel 2007–2008: olukord teadmata; iii) 2009. aastal: majandus- ja kaubandusministeeriumi riigisekretär oli ühtlasi Hidroelectrica nõukogu esimees (2009), samas olid ka riigi rahandusministeeriumi riigisekretär ning kaks majandus- ja kaubandusministeeriumi peadirektorit Hidroelectrica nõukogu liikmed; iv) 2010. aastal: kolm majandus- ja kaubandusministeeriumi isiklikku nõunikku, rahandusministeeriumi riigisekretär ning majandus- ja kaubandusministeeriumi peadirektor olid Hidroelectrica nõukogu liikmed.

([9]) Vt Rahvusvahelise Energiaagentuuri aruanne „Projected costs of generating electricity“ (elektrienergia tootmise prognoositavad kulud), 2010. aasta väljaanne, punkt 4.2 „Country by country data on electricity generating costs“ (riigikohased andmed elektrienergia tootmise kulude kohta), lk 89.

perspektiivis peaks olema võimalik katta hüdroenergia (või muu energia) tootmise täielikud kulud, puuduvad normatiivsed majanduseeskirjad optimaalse hinna kindlaksmääramiseks üksnes konkreetse ostjate segmendi lühikese või keskmise tähtajaga kulude põhjal. Sellega välistatakse näiteks olukord, kus iga müüdud kWh peaks andma ühesuguse panuse püsikulude täielikku katmisse, olenemata igale ostjale müüdud toodangust. Kuna aga Hidroelectrica sõltub hüdroloogia tasemest ja kuna ta ei saa kohandada oma püsikulude baasi, esineb tema puhul üldiselt pikas perspektiivis teatav risk, mis tuleneb elektritoodangu ja seega ka ettevõtja tulude kontrollimatust volatiilsusest. Seega on Hidroelectrica puhul pikas perspektiivis tulude stabiilsuse ja prognoositavuse tagamiseks vaja saavutada toodangu stabiilsus.

(15) 2005. aastaks, kui enamik uuritavaid lepinguid oli sõlmitud, hõlmas Hidroelectrica strateegia hüdrorajatiste moderniseerimist ja uute ehitamist võimsusega 1,6 GW. Ajavahemiku 2005–2025 koguinvesteeringud olid hinnanguliselt 5,9 miljardit eurot. Moderniseerimisprogramm nõudis 800 miljonit eurot välisrahastamist.

Hidroelectrica algatas maksejõuetusmenetluse 26. juunil 2012 ([10]) ja see lõpetati 26. juunil 2013 ([11]). 25. veebruaril 2014. aastal algatas Hidroelectrica taas maksejõuetusmenetluse. Pankrotihalduri koostatud maksejõuetuse aruande kohaselt oli Hidroelectrica maksejõuetus põhjustatud mitmest tegurist, nimelt kohustusest müüa oluline osa oma toodangust reguleeritud turul tootmiskuludest väiksema hinnaga, kohustusest osta suurtes kogustes kallimat elektrit teistelt riigi omandis olevatelt Rumeenia elektritootjatelt (ostetud elekter müüdi hiljem odavamalt edasi), müügilepingute portfellist, ülemäärasest investeerimisest, halvast juhtimisest ja kunstlikult suurendatud tööjõukuludest, mis kõik viisid olukorrani, kus Hidroelectrica ei suutnud oma võlausaldajatele võlgu tasuda ([12]).

2.1.2. *Väidetavad abisaajad*

(16) Kliendid, kellega Hidroelectrica sõlmis vaatlusalused lepingud, on järgmised:

— kaheksa elektrikauplejat: **Alpiq RomEnergie**, varasem SC EHOL Distribution, Energy Holdingi õigusjärglane (EHOL Distribution müüdi ettevõtjale Alpiq ja selle uueks nimeks sai Alpiq RomEnergie); **Alpiq RomIndustries**, varasem SC Buzmann Industries SRL, mis mõlemad kuuluvad Šveitsi eraettevõtjale Alpiq (loodi ettevõtete Aare-Tessin Ltd. for Electricity ja EnergieOuest Suisse ühinemisega 2008. aastal ja see tegutseb peamiselt Ida-Euroopas); **EFT**, Küprosel asuva ettevõtte EFT Group tütarettevõtja, mis tegutseb peamiselt Balkani piirkonnas; **Electrica**, elektriteenuste osutaja nii sobivatele jaeklientidele kui ka enda tütarettevõtjatele, tegutseb Rumeenias; **Electromagnetica**, Rumeenias asuv valgustustoodete ja -teenuste pakkuja ning elektrikaupleja; **Energy Holding**, eraomanduses olev energiatarnija, kes tegutseb Rumeenias ja ka Kagu-Euroopas; **EURO-PEC**, tsiviil-, tööstus- ja laevaehituseks ettenähtud raua- ja terasetoodetega kaupleja ning elektrikaupleja, kes tegutseb Kagu-Euroopas; ja **Luxten-Lighting**, valgustustoodete pakkuja ja elektrikaupleja.

— Kaks elektrooditootjat: **Electrocarbon**, börsil noteeritud äriühing, mis toodab grafiitelektroode, kaltsineeritud naftakoksi, Söderbergi pastat ning söeplokke kõrgahjude jaoks; ja **Elsid**, mis asutati 1984. aastal metallurgiatööstuse jaoks grafiitelektroodide tootjana.

— **ArcelorMittal**, sama nime all tegutseva rahvusvahelise kontserni – maailma juhtiva terasetootja – tütarettevõtja. ArcelorMittal toodab kuum- ja külmvaltsitud, tsingitud, dekapeeritud ja õlitatud poole ja plekki. ArcelorMittal on Rumeenia suurim terasetootja ja Rumeenia suuruselt teine elektrienergia tööstustarbija, kelle aastane energiatarbimine ületab 1,7 TWh.

— **Alro**, Venemaale kuuluva ja Madalmaades asuva peakorteriga Vimetco NL tütarettevõtja. Alro on oma aastase energiatarbimisega, mis ületab pidevalt 3 TWh aastas (24 tundi ööpäevas), Rumeenia suurim tööstustarbija.

([10]) Bukaresti kohtu 26. juuni 2012. aasta otsus nr 22456/3/2012.
([11]) Bukaresti kohtu 26. juuni 2013. aasta otsus nr 6482.
([12]) Kättesaadav üksnes rumeeniakeelsena aadressil http://www.euroinsol.eu/uploads/Raport%2059%20Hidro%20v11.pdf

2.2. **Lepingud**

(17) Hidroelectrica sõlmis 14 lepingut elektrienergia tarnimiseks väidetavatele abisaajatele, nimelt ühe lepingu kõigi kaheksa elektrikauplejaga, välja arvatud Electrica, ([13]) Electrocarboni, Elsidi ja Alroga, ja kaks üheaastast lepingut ArcelorMittaliga. Nende lepingute põhijooni kirjeldatakse üksikasjalikumalt allpool põhjendustes 19–23. Põhjalikumad kirjeldused ja täpsemad üksikasjad on esitatud algatamisotsustes ja käesoleva otsuse I lisas.

(18) *Lepingute allkirjastamise kuupäev*: üheksa lepingut kehtis juba 2007. aastal ehk ajal, kui Rumeenia ühines ELiga, ja viis lepingut allkirjastati pärast Rumeenia ühinemist ELiga ([14]).

(19) *Lepingute kestus*: enamik lepinguid olid sõlmitud pikaks ajaks, vahemikus 5–10 aastat, st viis lepingut sõlmiti esialgu kümneks aastaks; ([15]) kaks lepingut sõlmiti esialgu seitsmeks aastaks; ([16]) ja kolm lepingut sõlmiti esialgu viieks aastaks, ([17]) millest kaht pikendati 2004. aastal veel viieks aastaks; ([18]) neli ülejäänud lepingut sõlmiti üheks aastaks ([19]) või lühemaks ajaks ([20]).

(20) *Lepingute praegune seis*: praegu kehtib ainult üks, Alroga sõlmitud leping. Kõik teised lepingud i) lõpetas Hidroelectrica pankrotihaldur 2012. aasta maksejõuetusmenetluse käigus; ii) lõpetas ühekaupa kumbki lepingupool; ([21]) või iii) need aegusid ([22]).

(21) *Kohaldatavad lepinguhinnad*: uuritavates lepingutes kehtestatud hinnad olid iga ostjaga läbi räägitud *ad hoc* hinnad ja mitte Hidroelectrica kohaldatava juba olemasoleva tariifitabeli alusel kindlaksmääratud hinnad, st kohaldatava tariifi allahindluste või juurdehindluste või tariifiastmena.

— Lepingus Luxten-Lightingiga (elektrikaupleja) kehtestati hind esialgu tähtajatult ja fikseeritud summana. Seejärel allkirjastati igal aastal edaspidised lisad, millega esialgset lepinguhinda tõsteti.

— Lepingutes Electrocarboni ja Elsidiga kehtestati hinnad esialgu fikseeritud summana üksnes lepingu esimeseks aastaks. 1. septembril 2003. aastal ([23]) kohandati hind fikseeritud summaks, mis oli lepingu esialgse kehtivusaja lõpuni igal aastal sama. Enne 2007. aastat kohandasid pooled varem kehtestatud hinna järgnevateks aastateks taas fikseeritud summaks, mis oli lepingu esialgse kehtivusaja lõpuni igal aastal sama ([24]). Tegelikult rääkisid pooled igal aastal hindade üle uuesti läbi ja leppisid nendes uuesti kokku lepingus kehtestatust kõrgemal tasemel, olenemata fikseeritud summas eelnevalt kindlaksmääratud lepinguhindadest. Aga kui Electrocarbon ja Elsid keeldusid 2010. aastal nõustumast Hidroelectrica nõutud kogu hinnatõusuga ja Hidroelectrica soovis elektrienergiavarustuse ühepoolselt katkestada, anti asi pädevasse kohtusse, kes ei aktsepteerinud Hidroelectrica nõuet tõsta hindu üle lepingutes kehtestatud taseme ([25]).

([13]) Electrica sõlmis Hidroelectricaga kaks lühiajalist lepingut.
([14]) Leping AlpiqRomEnergiega; kaks lepingut Electricaga; ja kaks lepingut ArcelorMittaliga.
([15]) Viis lepingut elektrikauplejatega (Alpiq RomIndustries; Electromagnetica; Energy Holding; Euro-Pec; Luxten-Lighting).
([16]) Lepingud EFT (elektrikaupleja) ja Alroga.
([17]) Lepingud Electrocarboni ja Elsidi ning Alpiq RomEnergiega (elektrikaupleja).
([18]) Lepingud Electrocarboni ja Elsidiga.
([19]) Kaks lepingut ArcelorMittaliga.
([20]) Kaks lepingut Electricaga.
([21]) Lepingu Luxten-Lightingiga (elektrikaupleja) lõpetas Luxten-Lighting 15. novembri 2011. aasta teatega, jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2012.
([22]) Lepingud Electrocarboni ja Elsidiga aegusid 13. märtsil 2013 ning leping Electromagneticaga (elektrikaupleja) aegus 30. aprillil 2014.
([23]) Electrocarboniga sõlmitud lepingu 1. lisas on esitatud eelnevalt kehtestatud hind (fikseeritud summa – sama hind) kuni 28. veebruarini 2008; Elsidiga sõlmitud lepingu 2. lisas on esitatud eelnevalt kehtestatud hind kuni 31. detsembrini 2007.
([24]) 1. juulil 2004 leppisid pooled kokku tabelis, milles kehtestati eelnevalt ajavahemiku 2006–2013 iga aasta kohta fikseeritud hind (st Electrocarboniga sõlmitud lepingu 4. lisa ja Elsidiga sõlmitud lepingu 5. lisa). Seejärel muudeti hindu 1. jaanuaril 2005, nii et hinnad kehtestati fikseeritud summas Elsidi puhul kuni 31. detsembrini 2007 ja Electrocarboni puhul kuni 28. veebruarini 2008. 2006. aasta seisuga kohandati hindu Electrocarboni ja Elsidi puhul uuesti igal aastal.
([25]) Esimese astme kohus: Olti kohus – toimik 2800/104/2010 (Electrocarbon), ja Dambovita kohus – toimik 4102/120/2010 (Elsid).

(22) Poolte õigus lõpetada leping ühepoolselt:

— Luxten-Lightingi, Electrocarboni ja Elsidiga sõlmitud lepingute puhul oli ostjal võimalus lõpetada leping 30 päevase kirjaliku etteteatamisega. Kui seda sätet ei järgitud, oli ostja kohustatud maksma lepingujärgseid summasid, kuni Hidroelectrica on sõlminud uue ostjaga samaväärsetel tingimustel uue elektrienergiaga varustamise lepingu ([26]).

— Lepingutes Luxten-Lightingi, Electrocarboni ja Elsidiga sai Hidroelectrica lõpetada lepingud ka järgmistel asjaoludel: i) ostetud elektri lepinguhinna korduv mittetasumine ja/või lepingu kohaselt maksmisele kuuluvate trahvide korduv mittetasumine; ii) kui ostja kaotab oma seisundi vabatarbijana vastavalt Rumeenia õigusaktidele (mis on lepingu põhielement), millisel juhul oli leping võimalik lõpetada viie tööpäeva jooksul alates kuupäevast, millal see seisund kaotati; iii) kui ostja ei nõustu lepingu jõustumisel valitsenud majanduslike ja tehniliste asjaolude muutumisel sõlmima uut lepingut või muutma kehtivat lepingut, millisel juhul oli leping võimalik lõpetada 30päevase etteteatamisega; ning iv) muudel kohaldatavates õigusaktides ja määrustes sätestatud juhtudel ([27]).

2.3. **Rumeenia elektriturg**

(23) Elektrienergiaga kauplemine Rumeenias sai vaadeldaval perioodil toimuda kahel turul: i) reguleeritud elektriturg, kus elektrienergiaga kaubeldakse reguleeritud tariifide ja tingimuste alusel, ning ii) konkurentsipõhine elektriturg, kus elektriga kaubeldakse vabalt, sealhulgas kaht peamist liiki lepingute alusel: tsentraliseeritud turul kaubeldavad kahepoolsed lepingud ja vabalt läbi räägitud kahepoolsed lepingud, niinimetatud otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute turg.

Reguleeritud elektriturg

(24) Reguleeritud turul toimuvad tehingud teostatakse ostu-müügi raamlepingute kaudu, mis sõlmitakse reguleeritud turul tegutsevate elektritootjate, sealhulgas Hidroelectrica ja viimasena vastutavate tarnijate vahel, millega tagatakse elektrienergia edastamine lõppkasutajale. Viimasena vastutavatel tarnijatel on kohustus tarnida elektrit vabatarbijatele, kes on: kas i) lõpptarbijad, kes ei kasutanud oma õigust valida endale tarnija ja osta elektrit konkurentsipõhiselt turult, või ii) kodutarbijad või muud kui kodutarbijad, kellel on alla 50 töötaja ja aastakäive alla 10 miljoni euro ([28]). Vabatarbijad ostavad elektrit reguleeritud tariifide alusel.

(25) Rumeenia energiaturu reguleerimise amet (ANRE) kehtestab reguleeritud turgudel igal aastal eelnevalt elektritootjate hinnad ja tarnitavad kogused. Kooskõlas ANRE taotlusega on Hidroelectrica kohustatud tarnima hulgi elektrit edasimüüjatele, kes tarnivad jaetarbijatele elektrit reguleeritud turul. Hidroelectricale makstavad hulgihinnad kehtestab ANRE abikõlblike põhjendatud kulude pluss tulumäära alusel. Aastatel 2004–2010 olid Hidroelectricale makstud hulgihinnad järgmised (Rumeenia leud/MWh) ([29]):

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
40	67	54,59	62,46	60,53	67,65	72

Konkurentsipõhine elektriturg

(26) Alates 2005. aastast on Rumeenia elektriturg jaotunud viieks spetsiaalseks turuks, st:

— OPCOMi hallatavad tsentraliseeritud turud;

— otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute turg;

([26]) Kõigi kolme lepingu artikli 10 punkt 2.
([27]) Kõigi kolme lepingu artikli 10 punkt 1.
([28]) Elektri- ja gaasiseaduse nr 123/2012 artikli 55 lõige 1; seadust on muudetud seadusega nr 127/2014.
([29]) KPMG aruanne, energiaettevõtete märgukiri, 3. lisa, 27. veebruar 2012, lk 8; *allikas:* Hidroelectrica aastaaruanded, halduri 2010. aasta aruanne, KPMG analüüs.

— kõrvalteenuste turg;

— tasakaalustav turg ja

— eksporditurg.

(27) Tsentraliseeritud turge haldab OPCOM. OPCOM loodi 2001. aastal valitsuse otsusega nr 627/2000 kui piiratud vastutusega äriühing ja täielikult Transelectricale, põhivõrguettevõtjale kuuluv tütarettevõtja. ANRE antud litsentsi kohaselt määrati OPCOM Rumeenia elektri hulgimüügi platvormiks. OPCOM on Rumeenia ainus energiabörs, mis pakub raamistikku elektriga kauplemiseks ja mis täidab vahendaja rolli.

(28) OPCOMil on viis suurt turusegmendi liiki: i) järgmise päeva turg; ii) päevasisene turg, mida OPCOM haldab alles alates 2011. aasta juulist; iii) tsentraliseeritud kahepoolsed turud, st avaliku enampakkumise tulemusel sõlmitud kahepoolsete lepingute tsentraliseeritud turg (OPCOM-PCCB), ja pidevate läbirääkimiste tulemusel sõlmitud kahepoolsete lepingute tsentraliseeritud turg (PCCB-NC); iv) roheliste sertifikaatide tsentraliseeritud turg ja v) kasvuhoonegaaside heitelubadega kauplemise platvorm. Rohelised sertifikaadid ja kasvuhoonegaaside heiteload ei hõlma otseselt elektriga kauplemist ning seepärast neid edaspidi ei kirjeldata. OPCOMi tehinguid alustati alles 2005. aastal ning üksnes järgmise päeva ja OPCOM-PCCB-turgudel.

(29) 2007. aastal, kui Rumeenia ühines ELiga, kaubeldi elektriga peamiselt reguleeritud elektriturul (ligikaudu 29 TWh ehk umbes 55 % lõppnõudlusest). Konkurentsipõhisel elektriturul kaubeldi elektriga: i) OPCOM-PCCB-turul ja ii) järgmise päeva turul, mida mõlemat haldab OPCOM; lisaks iii) otseläbirääkimistel sõlmitud hulgi- ja jaemüügilepingute kohaselt, mis olid sageli pikaajalised; iv) tasakaalustavatel turgudel, kus ainus ostja on põhivõrk, ja viimaks v) eksporditurgudel (2007. aastal 3,3 TWh). Aastatel 2007–2010 müüdi elektrit nendel reguleerimata turgudel järgmiselt ([30]):

(TWh)

	2007	2008	2009	2010	Keskmine 2007–2010
Elektritoodang kokku	61,39	64,01	56,69	59,14	60,31
Tasakaalustav turg kokku	3,49	3,55	3,21	2,97	3,30
Järgmise päeva turg kokku	5,04	5,21	6,35	8,70	6,32
OPCOM-PCCB kokku	5,88	8,77	6,33	4,39	6,34

Hidroelectrica müük turusegmentide lõikes

(30) Keskmiselt oli Hidroelectrica aastane müük 2007.–2010. aastal 18,2 TWh ja turuosa 30,2 %, mille juures ta oli (ja on) Rumeenia peamine elektritootja. Alates 2003. aastast, koos turgude järkjärgulise avamisega elektriostjatele, kellel on õigus tarnijat valida, toimus Hidroelectrica müük ülekaalukalt otseläbirääkimistel sõlmitavate kahepoolsete lepingute kaudu. 2007. aastaks moodustas selline müük peaaegu kaks kolmandikku Hidroelectrica kogumüügist. Nagu allpool esitatud tabelis osutatud, oli Hidroelectrica müügi osatähtsus riigi kogumüügist ajavahemikul pärast Rumeenia ühinemist ELiga, aastatel 2007–2010, suhteliselt stabiilne: ligikaudu 19 % reguleeritud turusegmendist ja ligikaudu 1 % müügist teistele elektritootjatele. Vahepeal vähenes veidi osatähtsus tasakaalustaval turul, kahepoolsete lepingute ja eksporditurgudel, aga müügi osatähtsus OPCOMi hallatavates turusegmentides suurenes peaaegu tähtsusetust 2007. ja 2008. aastal kuni […] ([31]) %-ni 2010. aastal.

([30]) KPMG aruanne, energiaettevõtete memorandum, 3. lisa, 27. veebruar 2012, lk 21; *allikas:* ANRE.
([31]) Ärisaladus.

Hidroelectrica müük turusegmendi kohta	2007	2008	2009	2010	Keskmine 2007–2010 (%)
Reguleeritud turg	[…]	[…]	[…]	[…]	19
Tasakaalustav turg	[…]	[…]	[…]	[…]	6
Eksporditurg	[…]	[…]	[…]	[…]	7
Teised elektritootjad	[…]	[…]	[…]	[…]	1
Kahepoolsed lepingud	[…]	[…]	[…]	[…]	63
neist kontrollimisel olevad lepingud	[…]	[…]	[…]	[…]	58
OPCOM (järgmise päeva turg ja PCCB)	[…]	[…]	[…]	[…]	4

(31) Hidroelectrica lepingud elektrikauplejatega Electrocarbon, Elsid ja Alro sõlmiti otseläbirääkimistel sõlmitavate lepingute turul. Kaks elektritarnijate lepingut ArcelorMittaliga aastatest 2010 ja 2011 sõlmiti OPCOM-PCCB turul kõrgeima pakkumishinna põhimõttel. Kuigi uuritavate lepingute majanduslik ja õiguslik hindamine peaks peegeldama Rumeenia elektrituru laiemat tausta, on käesolevas otsuses käsitletavate Hidroelectrica lepingute puhul peamiselt asjakohased ja nendega seotud kaks selle turu segmenti:

— OPCOM-PCCB, nagu on selgitatud ja osutatud algatamisotsustes; see on eriti asjakohane ka ArcelorMittali lepingute puhul;

— otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute turg, kus sõlmiti kõik teised käesolevas menetluses käsitletavad lepingud.

OPCOM-PCCB

(32) OPCOM-PCCB turusegmendis korraldab OPCOM elektri ostu ja müügi avalikke enampakkumisi. Iga tarnija või tarbija müügi- või ostupakkumine esitatakse turukorraldajale. Igas pakkumises tuleb täpsustada järgmine: i) kas miinimumhind, mille juures pool müüb elektrit, või maksimumhind, mille juures ta ostab elektrit, ja ii) raamleping, mille kohaselt pakkumise teinud pool kavatseb elektrit tarnida/osta. Müügi- ja ostupakkumistes määratakse kindlaks tarnetingimused, sealhulgas ka elektrikoguse, kestuse (alates vähemalt ühest kuust kuni ühe aastani) ja kavandatava raamlepinguga seotud tingimused. Hinna puhul järgitakse parima hinnapakkumise põhimõtet.

(33) Pärast algatamisotsuste avaldamist võttis komisjon vastu otsuse ELi toimimise lepingu artikli 102 kohaldamise kohta, leides, et OPCOMi hallatav energiabörs kujutab endast asjaomast teenuseturgu, kus OPCOM oli turgu valitsev ettevõtja ja mis oli otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute turust eraldi ([32]).

Otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute turg

(34) Otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute turg on vaba turg, mida ei reguleeri ANRE. Lepingupooled räägivad kahepoolselt läbi koguste, hindade ja muude lepingutingimuste üle. See annab pooltele müügilepingute tingimuste läbirääkimistel suure paindlikkuse. Need tingimused on konfidentsiaalsed.

(35) 21. veebruari 2014. aasta kirjaga palus komisjon Rumeenia ametiasutustel edastada talle andmeid ja teavet nende Rumeenia turgudel sõlmitud lepingute kohta, mida käesolevas otsuses ei käsitleta, mis on aga kestuse ja tarnitava elektri koguste poolest võrreldavad. Komisjoni taotlus hõlmas Rumeenia elektritarnijaid, nii riigi kui ka

([32]) Komisjoni 5. märtsi 2014. aasta otsus ELi toimimise lepingu artikli 102 kohaldamise kohta, millega kehtestatakse juhtumi AT.39 984 „Rumeenia energiabörs/OPCOM“ asjus trahvid vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklile 7.

eraomanduses olevaid. 14. mail 2014. aastal esitasid Rumeenia ametiasutused taotletud andmed kõigi pikaajaliste lepingute kohta, mille olid sõlminud 150 GWh ületava aastase elektritarbimisega elektriostjad ja mis kehtisid ajavahemikku 2007–2013 ([33]) jääval ajahetkel.

(36) Eelkõige esitasid Rumeenia ametiasutused asjaomased andmed 96 lepingu kohta, mis kehtisid aastatel 2007–2013. Rumeenia ametiasutused rõhutasid asjaolu, et komisjoni taotletud andmekogumine puudutas kõiki lepinguid, mis olid sõlmitud muude kui kodutarbijatega jaeturul konkurentsitingimustel ja vaadeldaval perioodil. Pakkumise poolel sõlmisid lepinguid peaaegu kõik Rumeenia turul tegutsevad olulised tarnijad, kas siis tuumaenergia või fossiilkütuste sektorite tootjad või kauplejad, kes olid ostnud elektrit hulgi edasimüümiseks jaeturul. Nõudluse poolel hõlmavad edastatud andmed selliste suuremate suhteliselt energiamahukate tegevusalade lepinguid nagu terase-, keemia-, tsemendi-, autotööstus ja bensiini ja gaasi tootmine ning kivi- ja pruunsöe kaevandamine ([34]).

(37) Asjaomased ostjad sõlmisid teiste tarnijatega kahepoolsete läbirääkimiste alusel eriotstarbelisi pikaajalisi lepinguid, mis keskmiste kestuste ja koguste poolest olid sarnased uuritavate Hidroelectrica lepingutega. Hidroelectrica lepingute kohta esitatud andmetest nähtub, et hinnad muutusid igal aastal. Keskmiselt hõlmasid need menetlusest kõrvale jäetud pikaajalised lepingud 2007.–2010. aastal 11,1 TWh elektrit, samas kui kontrollitavad Hidroelectrica müügilepingud hõlmasid 10,5 TWh. Üldiselt olid viimati nimetatud Hidroelectrica lepingud 2007. aastal seotud 35 %-ga otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute elektrikogusest, samas kui muud lepingud hõlmasid ligikaudu 41 % otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute elektrikogusest. Ülejäänute (ligikaudu 24 %) puhul oli tegemist väiksemaid koguseid puudutavate lepingutega. Seega nähtub andmetest nende lepingute kohta, mis vastasid komisjoni nõutavatele võrreldavate ajavahemike ja koguste kriteeriumidele, et nendega hõlmatud kogus on suuresti sarnane kogumahuga, mida Hidroelectrica tarnis menetluses käsitletavate lepingute kohaselt.

(38) Komisjonil puudub teave, mis osutaks, et Rumeenia esitatud andmetega hõlmatud lepingute sõlmimine oli seotud turutingimustele mittevastava äritegevusega või et seda oleksid mõjutanud seadusest tulenevad nõuded. Samamoodi rõhutas Rumeenia kontrollitavate Hidroelectrica lepingutega võrdlemise puhul, et analüüsist on välja jäetud jaemüügi tarnelepingud, mis põhinesid Hidroelectrica-poolsel hulgimüügil uurimisega hõlmatud pooltele (elektrikauplejad). Seega võib andmekogus sisalduvate lepingute puhul arvata, et need esindavad huvitatud ostjate ja huvitatud müüjate vahel kokkulepitud turutingimusi.

3. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE ALUSED

(39) Algatamisotsuses väljendas komisjon kahtlusi selle kohta, kas lepingute kohased elektrienergia tarnimise hinnad olid turule vastavad ja kas need ei kujutanud endast riigiabi.

(40) Komisjon võrdles elektrikauplejate Electrocarboni ja Elsidi lepingutes ettenähtud hindu ja neid hindu, mille juures kaubeldi elektrienergiaga OPCOM-PCCB turul, ja märkas, et hinnad, millega Hidroelectrica müüs elektrienergiat väidetavatele abisaajatele, olid kogu ajavahemiku 2007–2010 jooksul 10–70 % madalamad kui OPCOM-PCCB turu keskmised hinnad.

(41) Alro lepingu puhul asus komisjon esialgu seisukohale, et Alro sai vastavalt ajavahemikul 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2009 ja 1. jaanuarist 2010 kuni 31. detsembrini 2011 põhjendamatu eelise elektrienergia madalamast soodsamast hinnast, kui võtta aluseks kummalgi ajavahemikul kasutatud hinna indekseerimise valemid.

(42) Mis puudutab kahte lepingut ArcelorMittaliga, siis asus komisjon esialgu seisukohale, et 2009. ja 2010. aasta lepingute sõlmimisega elektrienergia tarnimiseks 2010. ja 2011. aastal müüs Hidroelectrica elektrienergiat madalamate hindadega, kui ta oleks saanud: i) võttes vastu ühe OPCOMi kaudu kättesaadavatest samal ajal

([33]) Võrdlusaluse puhul kasutatud andmekogu hõlmas 114 tähelepanekut ja ajavahemikku 2007–2010. Andmekogu hõlmas järgmist teavet: müüja ja ostja andmed, lepingu liik, lepingu jõustumiskuupäev ning ka tarne kogus, profiil ja kaalutud keskmine hind igal aastal alates 2007. aastast kuni 2013. aastani.

([34]) Ostjate loend on esitatud II lisa tabelis 1.

hulgiturul olnud kõrgema hinnaga ostupakkumustest või ii) tehes OPCOMi kaudu oma müügipakkumuse hinnaga, mis olnuks tõenäoliselt kõrgem kui ArcelorMittali makstud hind. Komisjoni esialgse arvamuse kohaselt võisid kokkulepitud hinnad kujutada endast alusetut eelist ArcelorMittalile.

(43) Komisjon jõudis esialgsele järeldusele, et kõnealused elektrienergia tariifid olid laadilt valikulised, sest neid kohaldati üksnes teatud äriühingute suhtes. Kuivõrd kõnealused äriühingud tegutsesid konkurentsile avatud elektri- ja tööstusturgudel, kus toimus liikmesriikidevaheline kaubandus, leidis komisjon, et mis tahes võimalik majanduslik eelis abisaajatele võib moonutada konkurentsi ja mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

(44) Lisaks jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et elektrienergia soodustariifid võivad hõlmata riigi vahendite ülekandmist ja olla seostatavad riigiga, sest Hidroelectrica oli Rumeenia riigi kontrolli all (80,06 % selle aktsiakapitalist kuulus Rumeeniale). Lisaks osutas komisjon ministri käskkirjale nr 445/2009, millega kohustati majandus-, kaubandus- ja ettevõtluskeskkonna ministeeriumi esindajaid ja riigi omandis olevate elektrienergiaettevõtjate nõukogude liikmeid tagama, et 31. märtsiks 2010. aastal tuleks osaga hulgiturule ettenähtud elektrienergiast kaubelda eranditult OPCOMi kaudu. Järelikult on põhjust arvata, et majandus-, kaubandus- ja ettevõtluskeskkonna ministeeriumi esindajatel on kontroll või vähemalt mõju riigi omandis olevate ettevõtjate, sealhulgas ka Hidroelectrica lepingute sõlmimise tavade üle.

(45) Kui need lepingud oleksid hõlmanud riigiabi, oleks neid käsitatud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamis- ja rakendamiskeelu kohustusi rikkuval viisil antud riigiabina. Samuti väljendas komisjon kahtlusi, kas selline abi oleks kooskõlas ELi toimimise lepinguga.

(46) Eespool kirjeldatut arvesse võttes jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et elektrienergia soodustariifid võivad endast kujutada riigiabi, ja kutsus Rumeeniat oma kahtluste hajutamiseks üles esitama piisavalt teavet.

4. **RUMEENIA MÄRKUSED**

(47) Rumeenia ametiasutused tegid tähelepanekuid üksnes selle algatamisotsuse kohta, mis puudutas elektrikauplejate ArcelorMittali ja Alro lepinguid, ning hoidusid tegemast mis tahes tähelepanekuid Electrocarboni ja Elsidi lepingute kohta.

(48) Rumeenia ametiasutused on seisukohal, et lepingud ArcelorMittali ja Alroga ei hõlma riigiabi. Nad rõhutasid, et pankrotihaldur ei lõpetanud maksejõuetusmenetluse käigus lepingut Alroga, mis tõendab, et see oli kasumlik.

(49) Mis puudutab lepinguid elektrikauplejatega, siis nende kohta ei esitanud Rumeenia ametiasutused olulisi väiteid. Nad kinnitasid, et mõned neist lepingutest võisid hõlmata riigiabi (lepingud Alpiq RomEnergie, Alpiq RomIndustriesi, EFT, Energy Holdingi ja Euro-Peciga), hoidusid väljendamast arvamust teatud lepingute kohta (lepingud Electricaga ja Luxten-Lightingiga) ning väitsid, et ühe lepingu puhul ei olnud tegemist riigiabiga (leping Electromagneticaga). Rumeenia ametiasutused ei esitanud oma tähelepanekute toetuseks üksikasjalikke selgitusi.

(50) Mis puudutab võimalust lõpetada üksikuid lepinguid (ja eelkõige lepinguid elektrikauplejatega), siis selgitasid Rumeenia ametiasutused, et Rumeenia kaubandustavade puhul oleks mis tahes lepingupool saanud lepingu lõpetada, riskides sellega, et ta peab maksma pädeva kohtu kindlaksmääratud kahjutasu. Arvestades vaadeldavate lepingute omadusi, selgitasid Rumeenia ametiasutused, et need kahjutasud olnuksid ebatavaliselt suured. Lisaks võis lepingu lõpetamist sooviv pool seista silmitsi veel ühe riskiga, et pädev kohus võib niinimetatud presidendi korralduse alusel nõuda lepingu täitmist kuni vaidluse lahendamiseni, nagu juhtus Electrocarboni ja Elsidi puhul.

(51) Lisaks selgitasid Rumeenia ametiasutused, et peamine erinevus ühelt poolt nende lepingute vahel, mille Hidroelectrica sõlmis tööstustarbijatega, ja teiselt poolt lepingute vahel, mille Hidroelectrica sõlmis elektrikauplejatega, seisneb lisakuludes, mille maksmist tööstustarbijate lepingute puhul nõuti (st T-komponendiga seotud maksed: transporditasu, süsteemitasu, võrgutasu ja ebabilansi tasu).

5. **KOLMANDATE ISIKUTE MÄRKUSED**

(52) Kõik väidetavad abisaajad, välja arvatud Electrica, esitasid algatamisotsuste kohta tähelepanekuid, mis on kokkuvõtlikult esitatud punktis 5.1.

(53) Lisaks esitas ka Alro konkurent, alumiiniumitootja, 5. oktoobril 2012. aastal algatamisotsuse kohta oma tähelepanekud.

(54) 6. septembril 2012. aastal esitas üks kodanik, kes ei soovinud oma nime avaldada, tähelepanekuid algatamisotsuste kohta seoses Alro ja elektrikauplejatega.

5.1. **Väidetavate abisaajate märkused**

(55) Väidetavate abisaajate märkused on sarnased ja neis osutatakse järgmisele: i) komisjonil puudub pädevus hinnata nii lepinguid, ([35]) mis on sõlmitud enne Rumeenia ühinemist ELiga, kui ka nende lepingute edaspidiseid lisasid; ([36]) ii) lepinguhindade võrdlemiseks puudub asjakohaste turuhindadega võrdlusalus; iii) Hidroelectrica on käitunud turumajanduse tingimustes tegutseva müüjana ega ole andnud väidetavatele abisaajatele mingeid majanduslikke eeliseid; iv) puudub seostatavus riigiga ja riigi ressursse ei ole üle kantud; v) ei ole esinenud konkurentsi moonutamist; vi) puudub valikulisus; vii) muudatused ei ole olnud eraldatavad esialgsest lepingust; ja viii) Hidroelectrica kuulutas end maksejõuetuks, et hoiduda oma lepinguliste kohustuste täitmisest.

5.1.1. *Komisjonil puudub pädevus hinnata lepinguid ja nende edaspidiseid lisasid*

(56) Huvitatud isikud väidavad, et komisjonil ei ole pädevust vaadata läbi väidetavaid riigiabimeetmeid, mida rakendati enne Rumeenia ühinemist Euroopa Liiduga (EL) 2007. aastal. Sama kehtib nende arvates ka lepingute lisade kohta, mis allkirjastati enne 2007. aastat, kuna lisad ei olnud esialgsetest lepingutest eraldatavad. Lisadega lihtsalt rakendati lepingulisi eeskirju edaspidiste tarnete puhul, mis olid algselt lepingutega kindlaks määratud.

(57) Huvitatud isikute sõnul ei olnud lepingutest tulenevad väidetavad riigiabimeetmed pärast Rumeenia ühinemist ELiga enam asjakohased, sest lepingud olid sõlmitud enne 2007. aastat; samuti allkirjastati enne 2007. aastat hinna indekseerimise süsteemi täpsed parameetrid ([37]).

(58) Lisaks tuleks huvitatud isikute arvates isegi juhul, kui tõestataks, et lepingud hõlmasid riigiabi, vaadelda seda olemasoleva ja mitte uue abina, arvestades, et kõik olemasoleva riigiabi andmise tingimused olid nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 ([38]) kohaselt täidetud. Eelkõige ei vastanud väidetav riigiabimeede selle kehtestamise ajal riigiabiks liigitamise tingimustele; see muutus riigiabiks alles hiljem ja turukeskkonna muutuste tõttu; ning viimaks ei ole väidetavat riigiabimeedet pärast selle kehtestamist oluliselt muudetud. Sellest tulenevalt väidavad huvitatud isikud, et komisjon ei saa väidetavat riigiabi uurida riigiabi käsitleva uue korra alusel ega saa liikmesriikidelt tagasiulatuvalt nõuda abi tagastamist.

(59) Samuti väitsid huvitatud isikud, et kohtupraktika kohaselt on asjakohane aeg mis tahes tehingu hindamiseks turutingimustes tegutseva müüja/ettevõtja põhimõtte alusel aeg, mil tehing tehti. Seega tuleks enne 2007. aastat tehtud tehingute puhul küsida, et kui nende tegemise ajal oleksid kehtinud riigiabi eeskirjad, siis kas nende puhul oleks olnud tegemist riigiabiga. Sama põhimõtet tulnuks kohaldada ka majandusliku kasu hindamise ajal, st lepingute sõlmimise hetkel. Huvitatud isikud väitsid eelkõige, et Rumeenia ([39]) elektriturul ei esinenud ei õiguslikke ega majanduslikke muutusi, millega saaks põhjendada 2007. aasta seadmist majandusliku eelise hindamisel võrdluspunktiks: Rumeenia energiaturud hakkasid kujunema enne 2004. aastat; Rumeenia hulgiturg avati 2000. aasta septembris.

([35]) Teatud elektrikauplejad (st Alpiq RomIndustries, EFT, Alro Electrocarbon ja Elsid).
([36]) Üks elektrikaupleja (EFT) ja Alro.
([37]) Ainult Alro puhul.
([38]) Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).
([39]) Vastupidiselt Ungari elektri soodustariifide juhtumitele vt 13. veebruari 2012. aasta otsus kohtuasjades T-80/06 ja T-182/09: Budapesti Erőmű *vs.* komisjon (ECLI:EU:T:2012:65).

5.1.2. *Puudub asjakohane hinna võrdlusalus*

5.1.2.1. OPCOM-PCCB ei ole asjakohane ja sobiv hindade võrdlusalus

(60) Kõik algatamisotsuse kohta märkusi esitanud väidetavad abisaajad kinnitasid, et lepingutes kindlaksmääratud hindade võrdlemiseks puudub asjakohane ja kehtiv hindade võrdlusalus. Huvitatud isikud (väidetavad abisaajad) väitsid, et OPCOM-PCCB hinnad ei ole asjakohane hindade võrdlusalus järgmistel põhjustel:

— OPCOM-PCCB hinnad ei peegelda asjaomase ajavahemiku tegelikku olukorda;

— OPCOM-PCCB lepingud erinevad uuritavatest lepingutest mitmeti (st pikaajaline kohustus tarnida teatud koguseid fikseeritud hindadega volatiilsel turul on täiesti erinev kohustusest osta kas järgmise päeva turul või täielikult toimival energiabörsil, eelkõige liberaliseeritud turu puhul. OPCOM-PCCB-turg ei võimaldanud eraettevõtjatest tarnijatele paindlikkust oma lepinguid pärast lepingu sõlmimist muuta. OPCOM-PCCB-turg ei toiminud sel ajal platvormina, mis oleks sobinud suurte tööstusklientide elektrienergiavajadustele ja pakkunud neile soovitud valikuid);

— tarneperiood ei lange kokku;

— OPCOM-PCCB ja lepingud esindasid kahte erinevat turgu (nt OPCOM-PCCB-turul kaubeldud tarnelepingute periood oli üks aasta või vähem, võrreldes vaatlusaluste lepingute palju pikemate perioodidega; OPCOM-PCCB-platvormi hinnad olid kõrgemad kui lepingute puhul eraldi läbi räägitud hinnad ([40]) ning need olid volatiilsed ja olenesid nõudluse ja pakkumise kõikumisest;

— OPCOM-PCCB-d ei olnud enamiku nende lepingute sõlmimise ajal isegi olemas, kuna see alustas tööd alles 2005. aastal, ja

— OPCOM-PCCB-platvormil kaubeldi üksnes väikese osaga Rumeenia turul kättesaadavast elektrienergia koguhulgast.

(61) Üks huvitatud isik ([41]) väitis, et OPCOM-PCCB ei olnud lepingutes ettenähtud hindade puhul ei esindav ega asjakohane võrdlusalus, kuna komisjoni hinnataval ajavahemikul müüdi OPCOM-PCCB-platvormil üksnes väike osa Rumeenia elektriturul kättesaadavast elektrienergia koguhulgast (st vahemikus 2 % kogu riigisisesest tarbimisest aastal 2006 kuni 14,62 %-ni aastal 2012).

(62) Lisaks väitsid teised huvitatud isikud, ([42]) et nõuetekohase turuhindade võrdlusaluse oleks saanud leida ja välja töötada üksnes põhialustele tugineva mudeli abil, võttes aluseks i) sarnased asjaolud ja tingimused, ii) kaasnevad ootused ja iii) sama ajavahemiku, mis on hõlmatud ka käesoleva otsusega.

(63) Viimaks väitis üks huvitatud isik, ([43]) et Rumeenia keerulisel ja spetsiifilisel elektriturul ei leidu kehtivat hindade võrdlusalust, mis oleks lepingutes ettenähtud hindade puhul asjakohane.

5.1.2.2. Teiste elektrikauplejate pakkumised võrreldes ArcelorMittali lepingutega

(64) Eeldus, et kui Hidroelectrica oleks võtnud vastu ühe OPCOM-PCCB kauplejate samal ajal saada olnud pakkumustest, oleks ta saanud kõrgemat hinda kui ArcelorMittali kahe lepinguga saadud hind, ei olnud ArcelorMittali väitel realistlik, sest Rumeenia elektriturgu iseloomustas liigvõimsus.

([40]) Täpsemalt vaadake palun ANRE 2007. aasta ja järgmiste aastate seirearuandest.
([41]) Energy Holding.
([42]) Alpiq RomIndustries ja Alpiq RomEnergie.
([43]) Energy Holding.

(65) Veel väitis ArcelorMittal, et liigvõimsusega turul pidi Hidroelectrica arvestama riskiga, et kui ta oleks elektrit kauplejatele müünud, ei oleks need pruukinud suuta seda turule viia või oleksid pidanud selle kahjumiga edasi müüma. Samuti väitis ta, et kauplejad tegid neid ostupakkumusi OPCOMi kaudu ilmse kavatsusega müüa elektrienergia kõrgema hinnaga edasi ArcelorMittalile.

(66) Veel väitis ArcelorMittal, et kahes Hidroelectricaga sõlmitud lepingus määratud hinna ja kauplejate pakkumuste hindade võrdlemine oleks olnud sobiv üksnes juhul, kui:

— ArcelorMittal oleks olnud sunnitud ostma kauplejatelt, samas kui ArcelorMittal väidab, et see ei olnud nii, kuna tal olnuks võimalik osta teistelt Rumeenia tootjatelt või Ungarist või Bulgaariast;

— kauplejad oleksid saanud edasi müüa kogused, mida ArcelorMittal neilt ei ostnud, samas kui asjaolust, et pakkumused võeti tagasi, nähtub, et kauplejad ei olnud arvestanud nende koguste müügiga muudele klientidele kui ArcelorMittal;

— kauplejad ei oleks suutnud kanda kahjumit, kui nad ei oleks saanud Hidroelectricalt ostetud elektrit edasi müüa. Sellega seoses esitab ArcelorMittal tõendeid, et Arelco ja Petprod ei olnud tugeva finantsseisundiga ettevõtjad.

(67) Samuti väidab ArcelorMittal, et 2009. ja 2010. aasta lepinguid ei saa OPCOMi hindadega võrrelda, sest OPCOM ei toiminud sel ajal veel tavapäraselt. Ta arvab, et ANRE avaldatud suurte kahepoolsete tehingute keskmine hind on esindavam.

5.1.3. *Hidroelectrica käitus turumajanduse tingimustes tegutseva müüjana ega ole andnud väidetavatele abisaajatele mingeid rahalisi eeliseid.*

(68) Enamik huvitatud isikuid väitis, et lepingute sõlmimisel käitus Hidroelectrica turumajanduse tingimustes tegutseva müüjana ja seega ei ole nad saanud mingit rahalist eelist: i) lepingute üle räägiti läbi ja need sõlmiti turutingimustel; ii) Hidroelectrica sai tänu lepingute sõlmimisele kasu sissetulekuga seonduvast kindlustundest; iii) lepingutega tagati Hidroelectrica elektritoodangust suure koguse müük; iv) lepingutega tagati see, et Hidroelectrica oli kaitstud alternatiivse müügiga või muudel turgudel müügiga seotud mis tahes hinnalanguste eest; v) lepingutes kokkulepitud hinna puhul võetakse arvesse ostja riske ja talle kehtestatud kohustusi ning lepingutingimused räägiti läbi peamiselt Hidroelectrica huvidele vastavalt; vi) Hidroelectricalt ostetud elektri lepinguhinnad olid püsivalt 80–100 % kõrgemad kui hinnad, millega Hidroelectrica müüs elektrit reguleeritud turul, ja vii) lepingud olid nende allkirjastamise kuupäeval Hidroelectricale parim alternatiiv.

(69) Lisaks väitsid huvitatud isikud, et komisjon oleks pidanud vaatama Hidroelectrica rahalist olukorda lepingute sõlmimise kuupäeval, arvestades et kohtupraktika ([44]) kohaselt ei pruugi komisjoni hinnangus sugugi olla arvesse võetud teavet, mis lepingute allkirjastamise ajal ei olnud kättesaadav, ning ettenägematuid arenguid.

(70) Alro väitis, et iga hilisem muudatus tema lepingus Hidroelectricaga oli järgmistel põhjustel alati Hidroelectrica kasuks: i) kehtestati hinna indekseerimise klausel, milles võeti arvesse Hidroelectrica enda kulusid; ii) 2007. aasta juunis, ajal kui Rumeenia leu tugevnes USA dollari suhtes, muudeti vääring dollaritest leudeks, mis võimaldas Hidroelectrical saada 40 % kõrgemat hinda ja vabaneda valuutariskidest; iii) 2010. aastal võeti kasutusele LME-valem, mis tõi kaasa järsu hinnatõusu.

(71) Toetamaks oma väidet, et leping Hidroelectricaga ei hõlmanud riigiabi, esitas Alro lisaks ka Brattle Groupi ja Nera tehtud põhjalikud ja ulatuslikud majandusuuringud. Brattle Groupi 2005. aasta uuringu kohaselt oli Alro lepingu hinnanguline nüüdispuhasväärtus (NPV) (393,09 miljonit eurot) suurem, kui oleks tulenenud vastupidisest müügistsenaariumist (355 miljonit eurot), võttes aluseks eelduse, et turul toimib ideaalne konkurents. Brattle

([44]) Otsus kohtuasjas C-482/99: Prantsuse Vabariik *vs.* komisjon (Stardust Marine'i kohtuotsus) (EKL 2002, lk I-4397).

Group esitas sarnased hinnangud ka 2007. aasta kohta ning tulemused olid 2005. aasta tulemustega sarnased: Alro 2007. aasta lepingu nüüdispuhasväärtus 348 miljonit eurot oli suurem kui vastupidise stsenaariumi nüüdispuhasväärtus 300 miljonit eurot.

(72) Samuti esitas Alro Brattle Groupi ja Nera uuringud ja aruanded, toetamaks oma väidet, et tema ja Hidroelectrica vahelise lepingu kaudu ei antud ebaseaduslikku abi.

(73) Elektrikaupleja Energy Holding esitas sõltumatu konsultatsioonifirma KPMG koostatud majandusanalüüsi, hinnamudelite simulatsioonid ning hinnaaruanded, toetamaks oma väidet, et ebaseaduslikku abi ei antud. KPMG kinnitas, et leping Energy Holdingiga oli i) sel ajal Hidroelectrica jaoks parim alternatiiv ja ii) see tõi Hidroelektrikale rohkem tulu või vähendas selle riske, võrreldes paremuselt järgmise alternatiiviga. KPMG analüüsi aluseks oli absoluutne ja suhteline väärtusanalüüs, mitte mis tahes muu lepingu väärtuse hindamise meetod (nt piirkasumlikkuse analüüs, sisemise tulumäära analüüsi lühivariant). Selles osutati kahele väärtuse hindamise perioodile (st 2004–2013 ja 2010–2018) ning kajastati 2004. aastal Hidroelectricaga sõlmitud lepingu tingimusi ja 2009. aastal, lepingu pikendamise ajal läbi räägitud tingimusi. Sama analüüsi laiendas KPMG hiljem 1. jaanuaril 2007. Tema järeldus oli sama kui eespool kirjeldatud, nii absoluutse kui ka suhtelise väärtusanalüüsi puhul.

5.1.4. *Puudub seostatavus riigiga ja riigi ressursse ei ole üle kantud*

(74) Peaaegu kõik huvitatud isikud ([45]) väitsid, et nende lepinguid Hidroelectricaga ei saa seostada riigiga, sest vastavalt Hidroelectrica põhikirjale delegeeris nõukogu oma täitevvolitused tegevjuhile. Seega väideti, et nõukogu liikmed ei osalenud Hidroelectrica igapäevategevuses, sealhulgas läbirääkimistes lepingute üle.

(75) Ühe huvitatud isiku ([46]) sõnul lasub riigiga seostatavuse tõendamise koormis komisjonil. See huvitatud isik väitis, et järeldus, nagu saaks meedet seostada riigiga pelgalt seepärast, et riigil oli Hidroelectricas enamusosalus, ei ole piisav. Lisaks väitis ta, et komisjon on jõudnud sellele järeldusele üksnes „vihjete“ ja oletuste, mitte aga konkreetsete tõsiasjade põhjal, mis on aga kohtupraktika nõuetega vastuolus. Huvitatud isik ütles, et selle järelduse toetamiseks on vaja konkreetseid tõendeid, nagu dokumendid, tegelikud asjaolud ja konkreetsed toimingud riigi nimel.

(76) Teised huvitatud isikud ([47]) väitsid, et riigi ressursse ei ole üle kantud. Eelkõige väitsid nad, et riigi kontrolli all oleva äriühingu pakutud väidetavalt madalamad hinnad ei ole riigi ressursside olemasolule viitamiseks piisav tegur. Samuti väitsid nad, et Rumeenia riigi sekkumine nende ressursside kasutamisse oleks tulnud konkreetselt kindlaks teha. Lisaks rõhutasid huvitatud isikud, et vastavalt Hidroelectrica põhikirjale kuulus lepingute sõlmimine peadirektori ainupädevusse, mitte nõukogu pädevusse, ja seega ei osalenud riik Hidroelectrica lepinguid puudutavates otsustusprotsessides.

5.1.5. *Konkurentsimoonutusi ei ole*

(77) Mõned huvitatud isikud ([48]) väitsid, et nende lepingutest Hidroelectricaga ei tulene ei võimalikke ega tegelikke konkurentsimoonutusi ning seda järgmistel põhjustel: i) ei ole välja selgitatud asjaomast turgu, kus antud riigiabi tugevdas äriühingu seisundit ELi-sisese kaubanduse puhul, võrreldes muude äriühingutega, ja ii) Rumeenia elektriturg ei ole kontsentreerunud, nagu nähtub Herfindahl-Hirschmani kontsentratsiooniindeksist (HHI).

([45]) AlpiqRomEnergie, AlpiqRomIndustrie, Electromagnetica, Energy Holding, Electrocarbon ja Elsid, ArcelorMittal ja Alro.
([46]) Energy Holding, elektrikaupleja.
([47]) EFT, Electromagnetica, Luxten-Lighting ja Energy Holding.
([48]) EFT, Electromagnetica, Luxten-Lighting ja Alro.

5.1.6. *Puudub selektiivsus*

(78) Mõned huvitatud isikud ([49]) väitsid, et nende lepingutest Hidroelectricaga ei tulene selektiivsust, sest samasugused või sarnased lepingud sõlmiti ka teiste kauplejatega (elektrikauplejate puhul) või need olid turul teistele pooltele kättesaavad (muudele kui kauplejad).

5.1.7. *Muudatused ei ole esialgsest lepingust eraldatavad*

(79) Electrocarbon ja Elsid väitsid, et lepingute muudatused ei seisnud lepingutest eraldi. Samuti arvasid nad, et ka olukorras, kus neid muudatusi oleks käsitletud eraldi kohustustena, oleksid need hinnamuudatused siiski vastanud turumajanduse tingimustes tegutseva müüja põhimõttele ning seepärast ei hõlmanud need riigiabi.

5.1.8. *Ainus põhjus, miks Hidroelectrica kuulutas end maksejõuetuks, oli eesmärk hoiduda oma lepinguliste kohustuste täitmisest*

(80) Mõned elektrikauplejad ([50]) väitsid, et ainus põhjus, miks Hidroelectrica kuulutas end maksejõuetuks, oli lõpetada oma lepingulised kohustused. Nad väitsid, et kuigi Hidroelectrica kasutas eelnevalt täielikult ära kõik lepingust tulenevad eelised, ei olnud ta enam valmis võetud kohustusi täitma, ning seega tundus, et enda maksejõuetuks kuulutamine oli tee lepingutest pääsemiseks.

5.2. **Muude huvitatud isikute märkused**

(81) Komisjon sai Alro algatamisotsuse kohta märkusi ka muudelt isikutelt kui väidetavad abisaajad: i) märkused ühelt Alro konkurendilt ja ii) märkused tundmatuks jääda soovinud isikult (kodanikult).

5.2.1. *Alro ühe konkurendi esitatud märkused*

(82) Üks Alro konkurent väitis, et alumiiniumitehaste elektritarnelepingute puhul ei ole asjakohane hinna võrdlusalus ei energiabörsi hinnad ega hetketuru hinnad. Alro konkurendi sõnul peavad alumiiniumitehased tuginema peamiselt pikaajalistele ja suhteliselt ennustatavatele elektritarnelepingutele, et nad ei peaks jätkusuutmatult kõrgete elektrikulude tõttu tööd peatama ja et vältida mis tahes võimalikku riski, et nad peavad elektrihindade ja elektrienergia tootja kasumi tõttu tehase sulgema.

(83) Samuti väitis Alro konkurent, et kui võrrelda pikaajaliste elektritarnelepingute tariife elektrienergiabörsi ja/või hetketurgude ja/või muude tegevusalade tariifidega, võis turg olla tegelikult moonutatud ja loodud võis olla halb pretsedent, mis tähendab märkimisväärset riski mitte üksnes Alrole ja/või tema konkurentidele, vaid ka kogu Euroopa turule.

(84) Lisaks väitis Alro konkurent, et mõju konkurentsile tulnuks hinnata võrdluses hindadega, mida alumiiniumitehased maksid elektri eest kui mitte kogu maailmas, siis vähemalt Euroopas. Kuna elektrikulud moodustasid enam kui kolmandiku alumiiniumitootmise kogukuludest ja arvestades, et alumiiniumitootjad ostsid elektrit riigisiseselt turult ja hiljem osalesid ülemaailmses konkurentsis, oleks asjakohane hinnang nõudnud kogu maailma alumiiniumitootjate makstud elektrihindadel põhinevat hinnangut. Sellest tulenevalt väitis Alro konkurent, et võimaliku konkurentsimoonutuse nõuetekohaseks hindamiseks oleks komisjon pidanud kontrollima, kas väidetav riigiabi oli Alro puhul vähendanud tootmiskulusid nii, et need olid väiksemad kui konkurentidel, ja seega andnud Alrole eelise, arvestades tema Euroopa ja/või ülemaailmsete konkurentide tariife.

([49]) EFT, Luxten-Lighting, Electrocarbon ja Elsid.
([50]) Alpiq RomEnergy ja Alpiq RomIndustries.

(85) Veel väitis Alro konkurent, et kuna puudus asjakohane teave võrreldava turuhinna kindlaksmääramiseks, „oleksid sobiva hinnakujundusmeetodina olnud vastuvõetavad ka hindade võrdlemine kuludega ja mõistlik kasumimarginaal“. Sama loogikat oleks võinud kohaldada ka „otsuse suhtes pakkuda LME-hindade alusel indekseeritud hindu“. Samuti väitis ta, et alumiiniumitehaste ainulaadsete omaduste ja kliendiprofiili tõttu oleksid energiabörsi hindadest madalamad hinnad, kulupõhine hinnakujundus ja LME alusel indekseeritud hinnakujundus olnud objektiivselt põhjendatud.

5.2.2. *Kodaniku esitatud märkused*

(86) Kodanik väitis, et Alro ostis Hidroelectricalt elektrit soodushinnaga, st turuhinnast (nagu OPCOMi ja ANRE hinnad) väiksema hinnaga. Lisaks väitis kodanik, et Alro lepinguhinna kohandamine LME-valemil põhineva indekseerimismehhanismi abil oli turu teiste elektrienergia ostjate suhtes diskrimineeriv hinnakujundus-mehhanism.

(87) Komisjon sai samalt kodanikult elektrikauplejate lepingute kohta märkusi, et need lepingud hõlmasid riigiabi. Tõendeid selle väite toetuseks ta ei esitanud.

6. RUMEENIA AMETIASUTUSTE MÄRKUSED KOLMANDATE ISIKUTE TÄHELEPANEKUTE KOHTA

(88) Rumeenia ametiasutused vastasid huvitatud isikute tehtud tähelepanekutele. Eelkõige jäid Rumeenia ametiasutused kindlaks oma 2012. aasta juulis väljendatud arvamusele Hidroelectrica ja elektrikauplejate vahel sõlmitud lepingute kohta ja selgitasid, et need lepingud ei olnud tavapäraselt kindlad ja pikaajalised vähemalt kahel põhjusel: i) ostja sai mis tahes lepingu ühepoolselt lõpetada 30päevase etteteatamisega, ilma et ta oleks pidanud maksma asjakohast hüvitist, samas kui Hidroelectrica ei saanud seda teha, ja ii) ostjale tunnis tarnitav elektrienergia kogus võis varieeruda (ja varieerus) vastavalt ostjate äranägemisele.

(89) Lisaks väitsid Rumeenia ametiasutused, et pärast lepingute sõlmimist või neisse muudatuste tegemist oli ostjatel õigus (mida nad ka kasutasid) suurendada või vähendada vajalikku elektrikogust, teatades sellest ette isegi vaid päev enne tarnimist, mis on iseloomulik hetketehingutele.

(90) Mis puudutab lepinguid Electrocarboni ja Elsidiga, siis hoidusid Rumeenia ametiasutused arvamust avaldamast. Selle põhjusena lisasid Rumeenia ametiasutused, et nad ei teadnud, kas Electrocarbon ja Elsid tegelesid ka elektri hulgimüügiga.

(91) Rumeenia ametiasutused esitasid Alro ja ArcelorMittali tehtud tähelepanekute kohta hästi põhjendatud ja üksikasjalikud märkused, milles toetasid nende järeldust, et nende lepingud ei hõlmanud riigiabi. Eelkõige selgitasid Rumeenia ametiasutused, et riik ei olnud oma esindajatele Hidroelectrica nõukogus andnud mingeid juhiseid ja Rumeenia äriühinguõigusega kohustatakse nõukogu liikmeid tegutsema äriühingu huvides ning mitte neid ametisse nimetanud osanike huvides.

(92) Rumeenia ametiasutused väidavad, et Alrole tarniti Hidroelectrica enda toodetud elektrit ja et seepärast tuleb kasumlikkust mõõta üksnes Hidroelectrica enese tootmiskuludega võrreldes. Rumeenia ametiasutused selgitasid veel, et ArcelorMittal on Alro järel Rumeenia suuruselt teine elektritarbija, ning nende väitel kehtib nii elektri kui ka mis tahes muu toodangu kohta järgmine: mida suurem on ostetav kogus, seda madalamad on lepinguhinnad.

(93) Lisaks kinnitasid Rumeenia ametiasutused ArcelorMittali tehtud tähelepanekuid, et ANRE teatatud keskmine hind, mida maksid suurema nõudlusega tööstustarbijad kui 150 000 MWh aastas, oli üksnes 11 Rumeenia leud kõrgem kui hind, mida ArcelorMittal maksis 2010. aastal. Ametiasutused selgitasid seda erinevust järgmiste väidetega: i) sellise lineaarse profiiliga tarnimine võimaldab tarnijal oma tootmiskulusid optimeerida; ii) hoolduskulud on märgatavalt vähenenud; iii) ootamatute katkestuste arv ja ka kestus on vähenenud, ja iv) märgatavalt on vähenenud elektrituru ebabilanss, kusjuures see tegur kajastub ka elektrienergia hankimiskulude vähenemises.

(94) Alro konkurendi tähelepanekute puhul nõustusid Rumeenia ametiasutused täielikult tema seisukohaga ja kinnitasid tema arvamust, mille kohaselt konkureerib Euroopa alumiiniumitootja mis tahes alumiiniumitootjaga maailmas. Lisaks väitsid Rumeenia ametiasutused, et leping Alroga ei moonutanud konkurentsi ülemaailmsel alumiiniumiturul.

(95) Lisaks väitsid Rumeenia ametiasutused, et rahalisest vaatenurgast oleks iga ratsionaalne elektritootja pakkunud alumiiniumitootjale OPCOM-PCCB turu või hetketuru tariifidest paremat tariifi, arvestades alumiiniumitootjate eripärasid. Samuti selgitasid nad, et hetketuru hind ei oleks tööstustarbijaga sõlmitud pikaajalise lepingu puhul olnud õige võrdlusalus. Soodsate maksetingimustega ja suuri, ennustatava tarbimisvahemikuga elektrikoguseid hõlmavate kahepoolsete lepingute puhul pidid hinnad olema palju madalamad kui hetketuru elektrihinnad.

(96) Kodaniku tehtud tähelepanekute kohta ütlesid Rumeenia ametiasutused, et need on põhjendamatud. Mis puutub kodaniku väitesse, et Alrole võimaldatud hinnad olid madalamad kui Rumeenia teiste samaväärsete tehingute puhul, siis selgitasid Rumeenia ametiasutused, et kodanik oli jätnud täielikult arvesse võtmata hinnakõikumised, mis tulenevad igale tehingule iseloomulikest elementidest (st suured kindla tarbimisvahemikuga elektrienergia kogused, ennustatavuse kõrge tase ning müüja rahalised soodustingimused).

(97) Mis puudutab teist kodaniku esitatud väidet, et Alrole antud võimalus kohandada hindu vastavalt LME-valemile oli teiste elektriturul osalejate suhtes diskrimineeriv, siis väitsid Rumeenia ametiasutused järgmist: i) kuni Hidroelectrica teenis asjaomasest lepingust kasumit, oli see toimimisviis Rumeenia õigusaktide kohaselt lubatud, ja ii) leping oli teatud partnerlusvorm müüja ja ostja vahel, kes jagasid alumiiniumi müügist saadud kasumit.

7. **HINDAMINE**

7.1. **Riigiabi olemasolu**

(98) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt „on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“. Selleks et meede kujutaks endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, peab ta vastama kõigile neile kriteeriumidele.

(99) Seega on vaja hinnata, kas pärast Rumeenia ühinemist ELiga anti uuritavate lepingute kaudu Hidroelectrica müüdava elektrienergia ostjatele, st Alpiq RomEnergiele, Alpiq RomIndustriesile, EFT-le, Electricale, Electromagneticale, Energy Holdingile, EURO-PECile, Luxten-Lightingile, Alrole, ArcelorMittalile, Electrocarbonile ja Elsidile, riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(100) See oleks nii üksnes juhul, kui muude ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamise tingimuste seas oleks vaatlusaluste lepingutega soositud teatud ostjaid ja antud neile turutingimustele mittevastav majanduslik eelis, ning sel juhul üksnes siis, kui lepingutest ja nende edaspidistest muudatustest tulenenud eelist saab seostada mitte ainult Rumeenia riigi ressurssidega, vaid ka Rumeenia riigi tegude, juhiste või otsustava mõjuga, vastandina Hidroelectrica sõltumatutele äriotsustele.

(101) Vastavalt Budapesti Erömü ([51]) kohtuasjas tehtud otsusele tuleks enne ühinemist kasutusele võetud ja pärast ühinemist kehtivaid riigiabimeetmeid käsitada kas olemasoleva abina või ühinemisjärgse uue riigiabina. Olemasoleva abina käsitamiseks tuleks need meetmed sõnaselgelt loetleda liikmesriigi Euroopa Liiduga ühinemise aktis; käesoleval juhul Rumeenia ja Bulgaaria Euroopa Liiduga ühinemise lepingu (ühinemisleping) V lisas ([52]). Lepinguid ei olnud ühinemislepingu V lisas sõnaselgelt loetletud. Arvestades et lepingud kehtisid pärast ühinemiskuupäeva jätkuvalt, saab neid käsitada üksnes uutena ning seega tuleb neid osutatud kohtupraktikat silmas pidades hinnata ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 nelja tingimuse alusel alates ühinemiskuupäevast (1. jaanuar 2007).

([51]) Liidetud kohtuasjad T-80/06 ja T-182/09: Budapesti Erőmű *vs.* komisjon, punktid 50–62.
([52]) ELT L 157, 21.6.2005, lk 96.

Seega pidanuks komisjon hindama lepinguid võimalike uute abimeetmetena alates Rumeenia ühinemisest 1. jaanuaril 2007. aastal. Selle hindamise aluseks ei saa võtta asjaolusid, mis valitsesid turul nende lepingute sõlmimise ajal (vt põhjendus 19), eelkõige kui eesmärk on otsustada selle üle, kas kõnealused lepingud vastasid nende sõlmimise ajal turuhindadele. Seega neid asjaolusid edaspidi ei hinnata.

7.2. **Võimaliku turutingimustele mittevastava majandusliku eelise hindamine**

(102) Et selgitada välja, kas hinnad ja tingimused, millega Hidroelectrica tarnis väidetavatele abisaajatele elektrienergiat, ei oleks Rumeenia turul alates 2007. aastast muul juhul kättesaadavad, peab komisjon esmalt leidma asjakohase võrdlusaluse, mis peegeldaks turuhinda, mis oli kättesaadav i) ajavahemikul, mil need lepingud pärast Rumeenia ELiga ühinemist kehtisid, ja ii) ajavahemikul, mille kohta komisjon alustas lepingutega seoses ametlikku menetlust.

7.2.1. *Turutingimustele mittevastav majanduslik eelis*

(103) Et hinnata, kas majanduslik eelis anti või mitte, võtab komisjon võrdluspunktiks Hidroelectricaga samade või sarnaste kohustustega turuosalise, kellel olid samad võimalused ning samad õiguslikud ja majanduslikud tingimused, mis valitsesid Rumeenias vaatlusalusel ajavahemikul, arvestades turuosalisega seotud piiranguid ja kaubanduseesmärke ([53]). Riigiabi olemasolu välistamiseks peab riigi kontrolli all olev ettevõte oma toodangu müümisel käituma nagu turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja ning püüdma maksimeerida tulusid või minimeerida kahjumit. Teisisõnu tuleb selleks, et hinnata võimaliku alusetu majandusliku eelise olemasolu riigi omandis oleva tarnija tarnelepingus, otsustada, millises ulatuses oleks erasektori tarnija toiminud sarnases olukorras samamoodi.

(104) Samamoodi, kuigi hinnaerinevused riigi kehtestatud elektritariifide ja kõrgemate vaba turu hindade vahel võivad esmasel vaatlusel osutada riigiabi olemasolule, võib objektiivsetel põhjustel ka järeldada, et uuritavate lepingute madalam hinnatase ei anna elektrienergia ostjatele turutingimustele mittevastavat majanduslikku eelist ([54]). Viimaks võib komisjon, uurides riigiabi võimalikkust, mis väljendus turutingimustest paremate elektrihindadena keerulise olukorraga elektriturgudel, õiguspäraselt tugineda erimeetoditele või majandusmudelitele, et määrata kindlaks, millises ulatuses erinevad lepinguhinnad turuhindadest ([55]).

(105) Tegelikult kohandati lepingute puhul hinda kas igal aastal kõrgemaks kui lepingus ette nähtud või mitmete lepingute puhul kehtestati hind igal aastal, välja arvatud Alro puhul, kelle tegelik aastahind saadi tulemuseks lepingulise indekseerimisvalemi alusel. Seepärast tuleb majandusliku eelise olemasolu või puudumist hinnata uurimisega hõlmatud iga aasta puhul alates 1. jaanuarist 2007.

— Lepingud elektrikauplejatega, elektrooditootjate ja Alroga

(106) Nagu põhjendustes 24–35 kirjeldatud, uuris komisjon mitut Rumeenia 2007.–2010. aasta turusegmenti. Et sarnast sarnasega võrrelda, on uuritava ajavahemiku lepingutes ettenähtud hindade puhul asjakohane uurida lähimaid ja kõige asjakohasemaid võrreldavaid ettevõtjaid.

(107) Hästi toimivatel, piisavalt likviidsetel ja selliste instrumentidega elektriturgudel, mis võimaldavad prognoosida tulevaste tarnete hindu, on heaks näitajaks hetkehinnad või turuhindade ühtlustamine, ning neid saab konkreetsete lepingute hinnatasemete hindamisel kasutada võrdlusalustena. Praegusel juhul aga, arvestades suhteliselt suurt osa nõudlusest, mida 2007. aastal täideti Rumeenias ikka veel reguleeritud tariifide alusel, OPCOMi kauplemisplatvormide piiratud likviidsust aastatel 2007–2010, elektrikoguseid, mis olid hõlmatud uuritavate lepingutega, OPCOMi hallatava energiabörsi kui asjakohase monopolidevastase turu loomist, mille puhul on võimalik turgu valitseva seisundi kuritarvitamine (põhjendused 30–31 ja 34), ning võttes arvesse kolmandate isikute märkusi (põhjendused 60–63), ei saa esmamulje põhjal väita, et hetkehindu või OPCOM-PCCB platvormi hindu saaks pidada turuhindadele mittevastava majandusliku eelise võimaliku olemasolu hindamisel sobivateks võrdlusalusteks.

([53]) Vt allmärkuses 39 osutatud kohtuasja punktid 69–89.
([54]) Komisjoni 4. veebruari 2014. aasta otsus 2014/456/EL riigiabi meetmete nr SA.21817 (C 3/07) (endine NN 66/06) kohta, mida on rakendanud Hispaania Hispaania elektritariifid: tarbijad (ELT L 205, 12.7.2014, lk 25), põhjendused 113–120.
([55]) Liidetud kohtuasjad T-80/06 ja T-182/09: Budapesti Erőmű *vs.* komisjon, punktid 104–114.

(108) Seepärast on komisjon Hidroelectrica lepinguhindade võrdlemisel loobunud võrdlusalusena kasutamast keskmisi OPCOMi hindu, kuigi käesolevas algatamisotsuses oli ta majandusliku eelise olemasolu kahtlustused tõstatanud kümne elektrikaupleja ja kahe elektrooditootja lepingus kokkulepitud hindade põhjal. Uurimine on näidanud, et OPCOMi-sarnastel platvormidel kauplemist ei saa – seoses lühemate kestustega ja standardtingimustega ning kas järgmise päeva või ühe aasta või lühema ajavahemikuga või eesmärgiga osutada võrguettevõtjale kõrvalteenuseid või tasakaalustavaid teenuseid – vaadelda mõistliku alternatiivina nendele kontrollitavatele Hidroelectrica eriotstarbelistele lepingutele, mis kehtisid vaatlusalusel ajavahemikul Rumeenia turule iseloomulikel konkreetsetel asjaoludel. Asjaomaste lepingute üle peeti otseläbirääkimisi ostja ja müüja konkreetsete tarnevajaduste arvessevõtmiseks paindlikkusega, mida muudes turusegmentides ei esinenud. Seega on turutingimustele mittevastava majandusliku eelise olemasolu kindlaksmääramiseks vaja uurida ka teistes turusegmentides Rumeenias 2007. aastal ja hiljem kättesaadavaid tingimusi, isegi kui neid ei olnud algatamisotsustes käsitletud.

(109) Mis puudutab reguleeritud turgu, kus Hidroelectrica tarnis nende asjaolude ilmnemise ajal tegelikult ligikaudu viiendiku oma toodangust (põhjendus 31), siis nähtub Hidroelectrica poolt aasta kohta kehtestatud reguleeritud hindade – mis tuginesid abikõlblikele kuludele ja elektrituru reguleerija ANRE määratud tulumäärale – võrdlusest, et kõik kontrollitavad lepinguhinnad olid aastatel 2007–2010 püsivalt kõrgemad kui reguleeritud hinnad (põhjendus 26 ja 1. lisa). Seepärast oli Hidroelectricale majanduslikult kasulik jätkata ka 2007. aastast kõigile käesoleva menetluse kohaselt väidetavatele abisaajatele tarnimist, sest asjaomased lepingud olid tulusamad kui reguleeritud turu tarnelepingud. Igal juhul ja võttes võrdluseks teoreetilise alternatiivi suurendada reguleeritud turul tarnitavaid koguseid, ei oleks Hidroelectrica saanud kontrollitavaid elektritarnelepinguid soovi korral reguleeritud turule üle kanda, sest reguleeritud turul tarnitavad kogused oli *ex ante* kehtestanud ANRE.

(110) Sama kehtib *mutatis mutandis* tasakaalustavate ja järgmise päeva turgude kauplemistingimuste kohta. Arvestades Hidroelectrica tootmise iseärasusi, mis osaliselt põhines dispetšjuhitaval elektrienergial ja väikestel piirkuludel, saaks väita, et kui Hidroelectrica oleks viinud oma elektritarned vaatlusalustelt lepingutelt üle järgmise päeva ja tasakaalustavatele turgudele, oleks ta saanud endale aeg-ajalt kindlustada suuremad tulud, keskendudes eelkõige elektrienergia tarnimisele tippaegadel, kui hinnad tõusevad märkimisväärselt. Aga erinevatel põhjustel ei saa nendes turusegmentides valitsevaid turutingimusi ja hindu pidada esindavateks turutingimusteks, millega vaatlusaluseid lepinguid saaks võrrelda, et teha kindlaks, kas need andsid ostjatele majandusliku eelise.

(111) Esiteks on ilmne, et Hidroelectrica tarnis aastatel 2007–2010 elektrienergiat ka nendes turusegmentides, kuigi piiratud ulatuses, alla 10 % oma müügist (põhjendus 31). Oluline on küsimus, kas need turud oleksid võinud Hidroelectrica asemel tegutsevale ratsionaalsele ettevõtjale ja 63 % tema müügi (müük, mis Hidroelectrica puhul aastatel 2007–2010 toimus kahepoolsete lepingute alusel) sihtkoha kindlaksmääramiseks olla sobiv alternatiiv.

(112) Nendes turusegmentides kauplemine on selliste eripäradega, mille tõttu ei ole võimalik määrata kindlaks kogu Rumeenia turu või Hidroelectrica pikaajaliste lepingute kohta kehtivaid turutingimusi. Tõepoolest, elektritootjad osutavad põhivõrguettevõtjale tasakaalustavaid ja kõrvalteenuseid üksikostjate prognoosimatu nõudluse ja nõudlusharjumuste alusel. Ka järgmise päeva tarne tähendab päevast päeva prognoosimatuid hindu ja koguseid. Teisisõnu ei saa uuritavaid pikaajalisi lepinguid võrrelda sama ajavahemiku 365 järjestikuse ühepäevase lepinguga, isegi kui jätta kõrvale nende lepingusätted ja eeldada, et neid saaks eraldada igal aastal läbivaadatavateks järjestikusteks lepinguteks. Ükski nendest alternatiivsetest turusegmentidest ei oleks võimaldanud Hidroelectrica nõutavat prognoositavust ja tulude stabiilsust ega oleks vastanud ei Hidroelectrica tootmise omadustele ega investeerimiskavale (põhjendused 13–15).

(113) Viimaks ja tegelikult olid kõigi Rumeenia tarnijate ja asjaomaste ostjate vahel järgmise päeva ja tasakaalustavatel turgudel kaubeldud kõik kogused igal ajavahemiku 2007–2010 aastal alati väiksemad kui uuritavate lepingute kohaselt tarnitud aastane maht (vt põhjendused 30, 31 ja 38). Sellel ajavahemikul ei olnud ühelgi turusegmendil uuritavate lepingute kohaselt toimunud müügimahtude vastuvõtmiseks vajalikku võimekust ega likviidsust. Teisisõnu oleks Hidroelectrica ka ebarealistlikul eeldusel, et ta oleks ühes või mõlemas kõnealuses turusegmendis suutnud asendada kõiki Rumeenia tootjaid ja müüjaid, pidanud vaadeldavate mahtude puhul siiski leidma veel

ostjaid. Sellest tulenevalt ei saa Hidroelectrica pikaajaliste lepingute hindade puhul kasutada olulise ja objektiivse võrdlusena ka nendes pigem nišituru segmentides kehtinud tingimusi ja hindu, olenemata sellest, milliseid mahte need hõlmavad.

(114) Arvestades nende lepingute olulisi omadusi – tarne paindlikkust, pikaajalist kestust ja lepingulisi koguseid – ning Rumeenia turu konkreetseid asjaolusid uuritaval ajavahemikul, olid kõige lähemad kättesaadavad võrdlusalused Rumeenia valitsevatele turutingimustele mittevastava majandusliku eelise olemasolu väljaselgitamiseks nende suurtarbijatega kokkulepitud hinnad, kelle eriotstarbelised lepingud olid sõlmitud otseläbirääkimistel ning mittejäikadel ja eelkehtestatud tingimustel. Seega on asjakohane analüüsida, kas kontrollitavad lepingud olid kooskõlas teiste Rumeenia turu müüjate otseläbirääkimistel sõlmitud lepingute hindadega. Eespool põhjendustes 35–38 kirjeldatud andmekogu, mis hõlmab otseläbirääkimistel sõlmitud, uuritavate lepingutega samal ajal kehtinud kahepoolseid lepinguid, kujutab endast komisjonile selle juhtumi puhul kõige asjakohasemat kättesaadavat alust, et võrrelda elektrikauplejatele, Alrole, Electrocarbonile ja Elsidile kehtestatud hindu. Seepärast võrdles komisjon neid hindu andmekogu hindadega, mis hõlmavad ajavahemikku 1. jaanuarist 2007 kuni 2010. aasta lõpuni.

— Lepingud ArcelorMittaliga

(115) Mis puudutab Hidroelectrica ja ArcelorMittali vahel 2009. ja 2010. aastal OPCOM-PCCB turul sõlmitud kahte lepingut, siis arvab komisjon, et asjaomases algatamisotsuses osutatud kahe OPCOM-PCCB turul kaupleja samaaegsete pakkumuste hinnad ei kujuta endast asjakohast hinna võrdlusalust, ja seda järgmistel põhjustel:

— seoses 2009. aasta lepinguga ei olnud tegelikult kumbki kahest OPCOMi kaudu tehtud samaaegsest pakkumusest kehtiv. Energy Holding võttis oma sama ajavahemiku, koguse ja tarnetingimuste kohta tehtud samaaegse pakkumuse tagasi enne, kui ArcelorMittali pakkumus pandi oksjonile ([56]). Teine, Petprodi tehtud pakkumus ei olnud võrdlusalusena kasutamiseks vastuvõetav, sest see hõlmas üksnes poolt ArcelorMittalile ostmiseks pakutud kogusest;

— mis puudutab 2010. aasta lepingut, siis nähtus samaaegsed pakkumused teinud kahe kaupleja finantsandmetest, et kui neil ei oleks õnnestunud edasi müüa suurt elektrikogust, mida nad kavatsesid Hidroelectricalt osta, ei oleks nad suutnud kahjumitega toime tulla: nende kahe kaupleja tegelik kavatsus 2010. aastal oli see elekter ArcelorMittalile kõrgema hinnaga edasi müüa. Tegelikult võeti mõlemad pakkumused tagasi kohe pärast seda, kui Hidroelectrica võttis 29. detsembril 2010. aastal ArcelorMittali ostupakkumuse vastu, mis tõendab, et asjaomased kauplejad ei arvestanud võimalusega müüa need kogused edasi muudele klientidele kui ArcelorMittal ([57]).

(116) Kuna ei kehtinud täiesti võrreldavaid lepinguid, ei ole OPCOM-PCCB keskmised hinnad ArcelorMittali kahe lepingu puhul asjakohane võrdlusalus, arvestades, et OPCOMi kaudu kaubeldud energiahulk oli piiratud ning tegelikult toimunud tehingute liigid ei olnud võrreldavad.

(117) Olenemata algatamisotsustes esitatud esialgsetest seisukohtadest ja arvestades ArcelorMittali ostetud suuri elektrikoguseid, faktist, et ArcelorMittal oli Hidroelectricale usaldusväärne ja rahaliselt stabiilne klient, ja asjaolust, et kumbki kauplejate tehtud samaaegsetest pakkumustest ega OPCOM-PCCB keskmised hinnad ei kujutanud endast ArcelorMittali kahe lepingu puhul asjakohast võrdlusalust, leiab komisjon, et võrdlemiseks on hinna võrdlusaluse parim näitaja see näitaja, mida kasutati andmekogu alusel kindlaks tehtud muude lepingute puhul. Seega on komisjon algatamisotsusele vastuseks saadud märkusi arvestades oma analüüsi muutnud ja uurinud ArcelorMittali kahe lepingu hindu sama andmekogu alusel, mida kasutati pikaajaliste lepingute võrdlemisel.

([56]) Hidroelectrica pani ArcelorMittali pakkumuse oksjonile 23. detsembril 2009, aga Energy Holding võttis oma pakkumuse tagasi 22. detsembril 2009.

([57]) Arelco ja Petropedi kaks samaaegset pakkumist võeti vastavalt tagasi 20. ja 30. detsembril 2010.

— Komisjoni teostatud pikaajaliste lepingute hindade ökonomeetriline analüüs

(118) Hästi toimivatel, piisavalt likviidsetel ja selliste instrumentidega elektriturgudel, mis võimaldavad prognoosida tulevaste tarnete hindu, on heaks näitajaks hetkehinnad või turuhindade ühtlustamine, ning neid saab konkreetsete lepingute hinnatasemete hindamisel kasutada võrdlusalustena. Praegusel juhul aga, arvestades, et veel 2009. aastal täideti suhteliselt suur osa nõudlusest reguleeritud tariifide alusel, et OPCOMi kauplemisplatvormide likviidsus oli ajavahemikul 2007–2010 piiratud, ja võttes arvesse asjaolu, et OPCOMi hallatud energiabörsid olid määratud asjaomaseks monopolidevastaseks turuks, mille puhul on võimalik turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, on turuhindadele mittevastava majandusliku eelise olemasolu hindamisel asjakohane tugineda muudele sobivatele võrdlusalustele.

(119) Seepärast kasutas komisjon Rumeenia ametiasutuste esitatud andmekogu, pidades seda Rumeenia turutingimuste peegeldamisel parimaks kättesaadavaks tõendite allikaks. Andmekogu sisaldab piisavat teavet, võimaldamaks komisjonil analüüsida Rumeenia elektriturul uuritaval ajavahemikul valitsenud tingimusi, nagu on näidatud põhjendustes 36 ja 37. Andmekogu põhjal tegi komisjon ökonomeetrilise analüüsi, et hinnata hinna võrdlusalust nende elektritarnelepingute alusel, mis kehtisid uuritavate Hidroelectrica lepingutega samal ajal kogu uuritava ajavahemiku jooksul. Majandusmudelite kasutamine võimalike turutingimustele mittevastavate eeliste kvantifitseerimiseks on kooskõlas keeruliste turutingimustega (nagu Rumeenias alates 2007. aastast, põhjendused 24–38 ja 107) seoses loodud pretsedendiga (põhjendus 104). Ökonomeetrilise analüüsi ja selle tulemuste täielik ja üksikasjalik tehniline kirjeldus on esitatud II lisas.

(120) Et kontrollida – olukorras, kus puudus kindel alus turutingimuste kindlaksmääramiseks –, kas lepingute hinnad olid turutasemest kõrgemad, hinnati asendusnäitajana turuhindade võrdlusalust konservatiivsete eelduste põhjal ehk võttes arvesse olulisi hälbeid allapoole hinnangulist turuhinda. Selle konservatiivse meetodi alusel võrdles komisjon Hidroelectrica lepingute hindu ja ajavahemiku 2007–2010 iga-aastast turu võrdlushinda. Võrdlus tehti aasta kaupa seepärast, et lepingusätetele vaatamata muudeti müügihindu igal aastal ([58]).

(121) Analüüsist nähtub, et madalamatest hindadest kui sellisesse vahemikku jäävad hinnad, milles neid oleks saanud pidada turu võrdlushinnaga kooskõlas olevaks, said kasu üksnes kolm väidetavat abisaajat:

— ajavahemiku 2007–2010 igal aastal olid Electrocarboni ja Elsidi lepinguhinnad madalamad kui vastava aasta võrdlusaluseks olevad turuhinnad;

— Luxten-Lightingi puhul oli see erinevus ainult 2008. ja 2009. aastal turu võrdlushindadest kõrgem.

(122) Analüüsist nähtub, et hinnad, mille Hidroelectrica kehtestas aastatel 2007–2010 üheksas lepingus, nimelt Alpiq RomIndustriesi, Alpiq RomEnergie, EFT, Electromagnetica, Energy Holdingi, Euro-Peci, Electrica, ArcelorMittali ja Alro lepingutes, olid täielikult kooskõlas võrdlusaluseks oleva turuhinnaga. Luxten-Lightingi lepingu puhul ei erine aastatel 2007–2010 kehtinud hinnad oluliselt Rumeenia turul sõlmitud muude otseläbirääkimistega lepingute hindadest.

(123) Eespool kirjeldatut arvesse võttes järeldab komisjon, et Alpiq RomIndustriesi, Alpiq RomEnergie, EFT, Electromagnetica, Energy Holdingi, Euro-Peci, Electrica, ArcelorMittali ja Alro lepingutega ei antud turutingimustele mittevastavat majanduslikku eelist kogu uuritava ajavahemiku jooksul ning Luxten-Lightingi lepinguga aastatel 2007 ja 2010.

(124) Samal ajal selgitati empiirilise analüüsiga välja kolm lepingut, mille hinnad ei vastanud võrdlusaluseks olevale hinnale, täpsemalt Hidroelectrica ja Luxten-Lightingi vahelised 2008. ja 2009. aasta lepingud ning Hidroelectrica ja Electrocarboni ja Elsidi 2007.–2010. aasta lepingud.

(125) Eespool kirjeldatut arvestades ei saa Hidroelectrica otsust säilitada kolm lepingut Elsidi, Electrocarboni ja Luxten-Lightingiga pidada ratsionaalse turuosalise otsuseks, sest 2008. ja 2009. aasta lepingud Luxten-Lightingiga ning 2007.–2010. aasta lepingud Electrocarboni ja Elsidiga näivad konservatiivsetel eeldustel olevat turutingimustest madalama hinnaga (II lisa). Seega anti Luxten-Lightingile aastatel 2008–2009 ning Electrocarbonile ja Elsidile aastatel 2007–2010 Hidroelectrica lepingutega alusetu majanduslik eelis.

([58]) Vt käesoleva otsuse I lisa.

(126) Siit järeldub, et Hidroelectrica 2008. ja 2009. aasta lepingud Luxten-Lightingiga ning 2007.–2010. aasta lepingud Electrocarboni ja Elsidiga näivad olevat ostjaid soosinud, võimaldades neile turutingimustele mittevastavat alusetut majanduslikku eelist, ja seega ei saa välistada võimalust, et lepingud hõlmasid riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(127) Seega on põhjenduses 120 kirjeldatud komisjoni ökonomeetrilise analüüsi järeldusi arvestades vaja veel analüüsida, kas Luxten-Lightingi, Electrocarboni ja Elsidi puhul oli täidetud veel üks riigiabi olemasolu kumulatiivsetest tingimustest.

7.3. **Riigi ressursid ja seostatavus riigiga**

(128) Arvestades, et Hidroelectrica kuulub 80 % ulatuses riigile ja et võimalik müügitulude puudujääk vähendab Rumeeniale kui osanikule kättesaadavaid ressursse, saab komisjon järeldada, et nende kolme lepingu (Luxten-Lightingi 2008. ja 2009. aasta lepingud ning Electrocarboni ja Elsidi 2007.–2010. aasta lepingud) kohasest elektrimüügist tulenev tulu või selle puudujääk hõlmab riigi ressursse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(129) Aga sama järeldus ei ole tingimata põhjendatud nende Hidroelectrica äriotsuste seostatavuse puhul Rumeenia riigiga, mis puudutasid Luxten-Lightingi, Electrocarboni ja Elsidi 1. jaanuari 2007. aasta järgse kolme lepingu hindu ja nende kaudu saadavaid müügitulusid. Tõepoolest, pelk asjaolu, et kontrollitavate lepingute puhul kohaldatud hinnad kehtestas Hidroelectrica, avalik-õiguslik äriühing, mille enamusosalus kuulub Rumeenia riigile, ei ole piisav põhjus järeldada, et need otsused on seostatavad Rumeenia riigiga.

(130) Tegelikult kehtisid kõik kolm lepingut ka 1. jaanuaril 2007 (põhjendus 19, I lisa). Komisjon ei ole pädev selgitama välja, kas kolme kõnealuse lepingu sõlmimine aastatel 2002 ja 2004 ning mis tahes muudatused enne Rumeenia ühinemist ELiga on seostatavad Rumeenia riigiga, või hindama turutingimusi, milles need lepingud enne vastavat kuupäeva sõlmiti või neid muudeti (põhjendus 101). Hidroelectrica otsused, mida komisjon on pädev hindama, on seega järgmised:

— sõnaselge või vaikiv otsus jätta pärast 1. jaanuari 2007. aastat kehtima müügilepingud, mis olid sõlmitud enne Rumeenia ühinemist ELiga, ja

— mis tahes otsused teha olulisi muudatusi lepingutingimustes pärast Rumeenia ühinemist ELiga, eelkõige otsused muuta lepinguhindu.

(131) Selles suhtes ei saa isegi juhul, kui Rumeenia riik oleks saanud Hidroelectrica poliitikat kontrollida ja kasutada tema otsuste üle valitsevat mõju, automaatselt eeldada, et ta seda Luxten-Lightingi 2008. ja 2009. aasta lepingute ning Electrocarboni ja Elsidi 2007.–2010. aasta lepingute säilitamise küsimuses tegelikult ka kasutas.

(132) Asjaomase kohtupraktika ([59]) kohaselt on vaja uurida nii seda, kas saab eeldada, et Rumeenia ametiasutused olid kehtivate lepingute säilitamisega ja lepinguhindade muutmisega ühel või teisel viisil seotud, kui ka seda, kui ebatõenäoline on, et nad ei olnud nende otsuste tegemisega seotud. Sellega seoses saab uuritavaid lepinguid puudutavate otsuste seostatavust Rumeenia riigiga järeldada asjaoludest tulenevate mitmete näitajate ja konteksti põhjal, milles Hidroelectrica tarnis 2008.–2009. aastal elektrit Luxten-Lightingile ning pärast 2007. aastat Electrocarbonile ja Elsidile.

(133) Eelkõige ja asjaomase kohtupraktika alusel võib nende kolme kehtiva lepingu säilitamist ja lepinguhindade muutmist pärast 2007. aastat seostada Rumeeniaga juhul, i) kui Hidroelectrica ei oleks saanud nende küsimuste üle otsustada, võtmata arvesse avaliku sektori asutuste nõudmisi, või ii) kui Hidroelectrica oleks pidanud võtma arvesse valitsus- või ministeeriumidevahelise organi juhiseid. Samamoodi tuleb arvestada seda, iii) kas

([59]) Kohtuotsus kohtuasjas C-482/99: Prantsusmaa *vs.* komisjon (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294, punktid 51–58.

Hidroelectrica on lõimitud avaliku halduse struktuuridesse; iv) äriühingu tegevuse olemust ja tegevust turul tavalistes konkurentsitingimustes kõrvuti eraettevõtjatega; v) Hidroelectrica õiguslikku seisundit (st kas talle kohaldub avalik õigus või tavapärane äriühingu õigus); vi) avaliku sektori asutuste teostatava järelevalve intensiivsust äriühingu juhtimise üle või vii) muid näitajaid avaliku sektori asutuste seotuse kohta lepingute säilitamisega või lepinguhindade muutmisega või nende seotuse ebatõenäosust, võttes muu hulgas arvesse viii) Hidroelectrica tehtud otsuste ulatust, sisu ja selles sisalduvaid tingimusi ([60]).

(134) Hidroelectrica on äriühing, mille suhtes kohaldatakse tavapärast äriühinguõigust, ja ta ei ole lõimitud avaliku halduse struktuuridesse. Tegelikult saavad Hidroelectrica nõukogu liikmed olla korraga nii selles ametis kui ka riiklikel ametikohtadel (põhjendus 12). Niisiis võib arvata, et nõukogu liikmed valiti peamiselt vastavalt sellele, kui lähedal nad valitsusele olid, aga mitte nende ärikogemuse või pädevuse alusel. Kuigi esineb viiteid, et Hidroelectrica on kohustatud võtma arvesse valitsus- või ministeeriumidevahelise organi juhiseid, ei ole viiteid, et nende kolme lepingu kehtivuse säilitamiseks ja lepinguhindade tõstmiseks oleks antud selliseid juhiseid. Eelkõige ei ole viiteid, et Hidroelectrica osanike üldkoosolek või nõukogu oleks mänginud mis tahes rolli kaubanduslike elektritarnelepingutega (nende säilitamisega) ja/või nende lepingute kohaldamisel kehtestatud hindade muutmisega seotud otsustes (põhjendus 12). Nagu paljud huvitatud isikud märkisid, juhib Hidroelectrica põhikirja ja Rumeenia äriühinguõiguse kohaselt äriühingut tegevjuht, kes esindab seda igapäevases äritegevuses ning teeb sõltumatult otsuseid küsimustes, mis ei ole osanike üldkoosoleku või nõukogu pädevuses. Rumeenia ametiasutused rõhutavad, et nõukogu peab otsuseid tegema äriühingu huvides.

(135) Ministri käskkirjal nr 445/2009, millele komisjon algatamisotsustes osutas (põhjendus 44), ei olnud kolme vaatlusaluse lepingu tingimustele mingit mõju. Vastavalt kõnealuse käskkirja artikli 1 lõikele 2 vabastati kehtivad kahepoolsed lepingud üldiselt eeskirjast, millega kohustati majandus-, kaubandus- ja ettevõtluskeskkonna ministeeriumi esindajaid ja riigi omandis olevate elektrienergiaettevõtjate nõukogude liikmeid tagama, et 2010. aasta 31. märtsiks tuleks osaga hulgiturule ettenähtud elektrienergiast kaubelda eranditult OPCOMi kaudu. Nagu põhjenduses 101 osutatud, algas pädevus uurida vaatlusaluseid lepinguid ELi riigiabieeskirjade seisukohast Rumeenia ühinemisel ELiga ehk siis kolm aastat enne ministri käskkirjaga nr 445/2009 kehtestatud tähtaega ja enam kui kaks aastat enne käskkirja vastuvõtmist. Siit järeldub, et ajal, kui vaatlusaluste lepingute suhtes hakkasid kehtima ELi läbivaatamiseeskirjad, ei olnud seda reeglit olemas. Lisaks ei oleks see puudutanud jaemüügilepinguid Hidroelectrica ja Elsidi ning Hidroelectrica ja Electrocarboni (leping kehtis enne 31. märtsi 2010) vahel, isegi kui seda meedet oleks kohaldatud ka käskkirja jõustumise ajal kehtinud lepingute suhtes, kuna see puudutas üksnes (tulevast) hulgimüüki.

(136) Lisaks, kuigi ministri käskkirjaga nr 445/2009 nähakse ette, et riigil on teatav mõju riigi omandis olevate elektritootjate kaubanduspoliitikale, on selle põhieesmärk reguleerivat laadi ehk suurendada hulgituru energiatehingute läbipaistvust ning tagada OPCOMi hallatavatel kauplemisplatvormidel suuremad mahud ja suurem likviidsus. Ministri käskkiri kehtib kõigi riigi omandis olevate tootjate, mitte üksnes Hidroelectrica suhtes. Seega ei saa ministri käskkirja nr 445/2009 tingimuste ja eesmärkide põhjal öelda, et Rumeenia riik kontrollis nende riigi omandis olevate elektritootjate – kes moodustavad enamiku Rumeenia turul olevatest tootjatest – või eelkõige Hidroelectrica elektritarnetega seotud kõiki tehinguid, lepinguid või lepingumuudatusi. Teisisõnu ei anna käskkiri põhjust arvata, et Rumeenia riik osales kolme uuritava lepingu puhul tavapärases igapäevases kaubandustegevuses, müügilepingutes, nende muudatustes, hinnaläbirääkimistes jne.

(137) Hidroelectrica osaleb elektritarnega seotud tegevuses ka avatud turgudel vabaturu ostjatega, konkureerides teiste erasektori ja riigi omanduses olevate tarnijatega, välja arvatud reguleeritud turgudel toimuvate elektritarnete puhul (põhjendused 25–26). Eelkõige kaubeldi Rumeenia turul, kus konkureeris hulk teisi tarnijaid, kahepoolsete eriotstarbeliste pikaajaliste lepingute alusel märkimisväärsete elektrikogustega, mis ületasid suuresti kõigi Hidroelectrica uuritavate lepingute kohaste tarnete kogumahte (põhjendused 30 ja 38). Järelikult ei ole kontrollitavad Hidroelectrica lepingud ja eelkõige kolm eriotstarbelist pikaajalist lepingut Luxten-Lightningi, Electrocarboni ja Elsidiga, mis säilitati pärast 1. jaanuari 2007, seega ei ebaharilikud ega ebatavalised, mis osutaks justkui riigi erilisele huvile neid säilitada.

([60]) Vt joonealune märkus 59.

(138) Pealegi säilitas Hidroelectrica pankrotihaldur pärast maksejõuetusmenetluse alustamist 2012. aastal lepingud Electrocarboni ja Elsidiga ning pidas nende üle uuesti läbirääkimisi, millest nähtub, et need lepingud olid Hidroelectrica uue ajutise juhtkonna huvides ka tükk aega pärast Rumeenia liitumist ELiga 2007. aastal ning ka tükk aega pärast lepingute sõlmimist ja muutmist, eelkõige hindade osas. Samamoodi soovis Hidroelectrica tõsta lepingus ettenähtud hindu, ning et survestada Electrocarbonit ja Elsidit 2010. aastal nõustuma uute hinnatõusudega, teatas neile tarnete katkestamisest (põhjendus 22), käitudes seega nagu kasumit maksimeerida sooviv müüja ja mitte nagu abiandja.

(139) Siiski ei saa öelda, nagu ei oleks Rumeenia riik teatud suurte tööstusostjate huvides olnud seotud riigi omandis olevate elektritarnijate ärilepingutega. Näiteks enne Rumeenia ühinemist ELiga tehti 2. veebruari 2006. aasta siseteates, mille oli allkirjastanud majandus- ja kaubandusministeeriumi riigisekretär ja heaks kiitnud peaminister, ettepanek rakendada Rumeenia kümne suurima energiamahuka kasutaja suhtes spetsiaalset sooduskorda (sealhulgas Hidroelectrica või Nuclearelectrica varustatavad alumiiniumi- või terasetootjad). Mis puudutab ArcelorMittali lepingut, siis andis Hidroelectrica nõukogu oma 16. detsembri 2009. aasta otsusega nr 13/2009 Hidroelectrica tegevjuhile volitused „pidada läbirääkimisi kehtiva elektrimüügilepingu üle Hidroelectricale parimatel tingimustel“. Nõukogu tegi seda ArcelorMittali 2009. ja 2010. aasta lepingute põhitingimuste heakskiitmisega. Samuti kiitis Hidroelectrica nõukogu heaks ka Alro 2009. aasta lepingu lisa nr 17 (millega võetakse lepinguhindade arvutamisel kasutusele LME-valem).

(140) Samamoodi taotlesid 3. veebruari 2011. aasta märgukirjaga kaks Nuclearelectrica ja CE Hunedoara (mis on riigi omandis nagu ka Hidroelectrica) peadirektorit majandus- ja kaubandusministeeriumi heakskiitu Nuclearelectrica kui müüja ja CE Hunedoara kui ostja vahelise elektri hulgimüügi lepingu sõlmimisele. Selle tehingu puhul oli vaja teha erand käskkirja nr 445/2009 sätetest, millega nõuti, et mis tahes elektri hulgimüügi tehing, milles osaleb riigi omanduses olev ettevõtja, peaks toimuma üksnes OPCOMi kaudu. Erandi taotlemisel peeti silmas asjaolu, et omandatud elektriga oleks täidetud „2011. aastal mitme riiklikult olulise tööstustarbija elektrivajadusi“. Majandus- ja kaubandusminister toetas märgukirja täielikult.

(141) Sellest järeldub, et esineb mõningaid kaudseid tõendeid, mis ei luba täielikult välistada Rumeenia riigi osalust Hidroelectrica ja suurte energiamahukate tööstusostjate vaheliste lepingute sõlmimisel või nendesse oluliste muudatuste tegemisel.

(142) Lisaks on komisjon järeldanud, et muud ostulepingud, mille Hidroelectrica sõlmis 2008. ja 2009. aastal kahe teise riigi omandis oleva ettevõtjaga, Electrocentrale Deva ja Termoelectricaga, on seostatavad riigiga. Selle järelduse aluseks olid peamiselt otsesed tõendid nende riigi omandis oleva kahe ettevõtja kohta, kes olid samuti riigi omandis oleva Hidroelectrica eest vastutavalt ministeeriumilt taotlenud nendele lepingutele heakskiitu kui vahendile nende ja riigi omandis olevate, neid söega varustavate kaevanduste toonaste toimingute (rist) rahastamiseks sotsiaalsetel ja muudel mitteärilistel eesmärkidel ([61]).

(143) Aga kaalutlusi, mille alusel võib osutuda tõenäoliseks (või ei ole välistatud võimalus), et Rumeenia riik oli seotud mitme Hidroelectrica lepinguga, mis olid sõlmitud Rumeenia majandusele riiklikult oluliste suurte tööstusostjatega ja teiste riigi omandis olevate müüjatega, ei saa ekstrapoleerida sellisel viisil, et kõiki Hidroelectrica ärilepinguid, eelkõige Elsidi, Electrocarboni ja elektrikauplejatega, saaks käsitada Rumeenia riigiga seostatavana. Erinevalt Electrocentrale Devast ja Termoelectricast olid Elsid, Electrocarbon ja elektrikauplejad eraettevõtjad ning neist ei saa ühtki pidada Rumeenia majandusele riiklikult oluliseks suureks tööstusostjaks. Eelkõige ei osuta seoses uurimisega kättesaadavad tõendid ühelegi Rumeenia riigi erihuvile või tema osalemisele Hidroelectrica survestamisel sõlmima lepingud Elsidi, Electrocarboni ja elektrikauplejatega või pärast Rumeenia ühinemist nende lepingute säilitamisel.

([61]) Komisjoni 20. aprilli 2015. aasta otsus (EL) 2015/1877 tariifide kohta, mis S.C. Hidroelectrica S.A. Romania kehtestas ettevõtjatele S.C. Termoelectrica S.A. ja S.C. Electrocentrale Deva S.A. – SA.33475 (12/C) (ELT L 275, 20.10.2015, lk 46), põhjendused 96–100.

(144) Lisaks, mis puudutab Elsidit, Electrocarbonit ja Luxten-Lightingit, mida käsitleti konkreetselt eelmises punktis 7.1, on mitme fakti põhjal ebatõenäoline, et otsust säilitada Luxten-Lightingi 2008.–2009. aasta ning Electrocarboni ja Elsidi 2007.–2010. aasta lepingud ja muuta nende hindu saaks seostada Rumeenia ametiasutustega.

(145) Eelkõige tõsteti järjekindlalt igal aastal kolme lepingu tegelikke hindu. Aastatel 2007–2010 tõsteti Elsidi, Electrocarboni ja Luxten-Lightingi hindu vastavalt 44,5, 44,5 ja 41,4 %. Hinnatõusud vähendavad antud abi absoluutväärtust. Need lepingute muudatused, mis vähendavad väidetava riigiabi arvatavat summat, algatas alati Hidroelectrica ja alati enda kasuks. Strateegia, mille eesmärk on vähendada abisaajatele antud summat, näib olevat vastuolus abi andmise otstarbega või vähemalt on see liiga keeruline, et olla tõenäoline. Lisaks ei saa Elsidit, Electrocarbonit ja Luxten-Lightingit vastupidiselt Alrole ja ArcelorMittalile pidada riiklikult oluliseks tööstustarbijaks: näitlikustamiseks saab tuua asjaolu, et nende aastane Hidroelectricalt ostetud tarbitav kogus moodustab Alro tarbitavast kogusest alla kümnendiku (I lisa). Seepärast ei ole tõenäoline, et otsuseid, millega vähendati abisummat, tõstes märgatavalt lepinguhindu, saaks pidada mitte Hidroelectrica äriotsusteks, vaid Rumeenia riigi otsuseks anda abi väidetavatele abisaajatele.

(146) Ka Electrocarboni ja Elsidi lepingutest nähtuvalt on ebatõenäoline, nagu oleks riik osalenud abisumma tasahaaval vähendamises. Eelkõige on ebatõenäoline, et 2010. aastal lepinguhindade tõstmist nõudes tegutses Hidroelectrica riigi juhiste kohaselt, ähvardades katkestada elektritarned ja vaieldes selle üle kohtus (põhjendus 22), sest taotletud hinnatõusude mõjul vähenes arvatav abisumma ning tarnete katkestamine oleks võinud ohustada ostjate tootmistegevust. Selline käitumine – mitte pidada kinni lepinguhinnast, millega väidetavalt anti abi, ähvardada tarnete katkestamisega ning kaitsta hinnatõusu kohtus – ei ole abiandjale omane käitumine, vaid pigem on see kasumit suurendada sooviv äriühing, kes kaitseb oma ärihuve ega kaalu mitteärilisi eesmärke, mida tõenäoliselt tehtaks vastavalt riigilt saadud juhistele.

(147) Luxten-Lightningi puhul puuduvad seoses müügiga kauplejale, kes saab seda elektrit müüa jaeturul üksnes kõrgema hinnaga, kui Hidroelectrica oleks saanud sedasama elektrit ise jaeturul müüa, ilmsed avaliku sektoriga seotud põhjused, nagu näiteks madalad hinnad lõpptarbijatele. Näiteks enne kui Hidroelectrica hakkas Alrot 2005. aastal jaetasandil varustama, ostis Alro elektrit kauplejalt, Energy Holdingilt, kes ostis elektrit hulgi Hidroelectricalt. Alro puhul oli ratsionaalne käitumine lasta tarnida otse Hidroelectrical, säästes seeläbi kasumimarginaali, kui tema tarnija ei lisanud enam Hidroelectrica hulgitarnele väärtust. Samas vaimus ei ole tõenäoline, et kui Luxten-Lighting ei oleks lisanud oma tööstuskasutajatele või teistele ostjatele suunatud jaemüügile väärtust, oleks Rumeenia riik 2008. ja 2009. aastal survestanud Hidroelectricat säilitama lepingut Luxten-Lightingiga. Lisaks lõpetas Luxten-Lighting 2011. aasta novembris, enne kui komisjon alustas menetlust, ühepoolselt lepingu Hidroelectricaga; selline käitumine ei ole kooskõlas riigiabi saaja käitumisega.

(148) Kõigi eespool esitatud kaalutluste alusel ei ole tehtud kindlaks, et 2008.–2009. aasta lepingud Luxten-Lightingi ning 2007.–2010. aasta lepingud Electrocarboni ja Elsidiga on seostatavad Rumeenia riigiga.

(149) Rumeenia riigiga seostatavuse olulise elemendina riigiabi olemasolu puudumisel kolmes lepingus, Luxten-Lightingi 2007.–2010. aasta lepingutes ning Electrocarboni ja Elsidi 2008.–2009. aasta lepingutes, ei ole vajadust analüüsida, kas selle sätte kohaldamise muud kumulatiivsed tingimused, nagu võimalik mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele, on täidetud.

(150) Eespool kirjeldatut arvesse võttes ei kujuta kolm kontrollitavat lepingut, Luxten-Lightingi 2008.–2009. aasta lepingud ning Electrocarboni ja Elsidi 2007.–2010. aasta lepingud, endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

8. **JÄRELDUS**

(151) Käesoleva otsusega hõlmatud lepingud ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Hidroelectrica ning ArcelorMittali, Alpiq RomEnergie, Alpiq RomIndustriesi, EFT, Electrica, Electromagnetica, Energy Holdingi, EURO-PECi, Luxten-Lightingi, Electrocarboni ja Elsidi vahel sõlmitud lepingud ning leping Alroga ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel, 12. juuni 2015

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Margrethe VESTAGER

I LISA

LEPINGUTE ÜLEVAADE

SA.33451 ELEKTRIKAUPLEJAD	Allkirjastamise kuupäev ja lepingu kehtivusaeg (algne kehtivusaeg / pärast pikendamist)	Lepingu lõpetamise kuupäev	Kogus	Hind (RON/MWh)
Alpiq RomEnergie	3. aprill 2008 Algne kehtivusaeg: 5 aastat Pikendamine (2009): 5 lisa-aastat (kuni 2018. aastani)	20. juuli 2012	— 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
Alpiq RomIndustries	29. november 2004 Algne kehtivusaeg: 10 aastat Pikendamine (2009): 5 lisa-aastat (kuni 2019. aasta lõpuni)	20. juuli 2012	Algne kogus: 1 GWh — 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
Energy Financing Team Romania (EFT)	25. märts 2004 Algne kehtivusaeg: 7 aastat Pikendamine (2010): 5 lisa-aastat (kuni 2015. aasta lõpuni)	18. juuli 2012	Algne kogus (2006): — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
Electrica	*Leping 111*: 17. august 2010 *Leping 112*: 14. september 2010	Leping 111 31. juuli 2011 Leping 112 31. detsember 2010	Leping 111 […] GWh alates 2010. aasta septembrist kuni 31. juulini 2011 Leping 112 […] GWh 2010. aasta oktoobrist detsembrini	Leping 111 — 2010: […] Leping 112 — 2010: […]
Electromagnetica	21. aprill 2004 Algne kehtivusaeg: 10 aastat	30. aprill 2014	Algne kogus: […] GWh — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
Energy Holding	14. jaanuar 2004 Algne kehtivusaeg: 10 aastat	24. juuli 2012	Algne kogus: 3 692 GWh — 2007: […] GWh — 2008 I pool: […] GWh — 2008 II pool: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
EURO-PEC	3. märts 2004 Algne kehtivusaeg: 10 aastat	26. juuni 2012	Algne kogus: […] GWh — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]

SA.33451 ELEKTRIKAUPLEJAD	Allkirjastamise kuupäev ja lepingu kehtivusaeg (algne kehtivusaeg / pärast pikendamist)	Lepingu lõpetamise kuupäev	Kogus	Hind (RON/MWh)
Luxten-Lighting	2. märts 2004 Algne kehtivusaeg: 10 aastat	Detsember 2011	Algne kogus: […] GWh — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
SA.33581 ELEKTROODITOOTJAD	Allkirjastamise kuupäev ja lepingu kehtivusaeg (algne kehtivusaeg / pärast pikendamist)	Lepingu lõpetamise kuupäev	Kogus	Hind (RON/MWh)
Electrocarbon	28. märts 2003 Algne kehtivusaeg: 5 aastat Pikendamine (2004): 5 lisa-aastat (kuni 31. märtsini 2013)	31. märts 2013	Algne kogus: 280 GWh — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
ELSID	18. detsember 2002 Algne kehtivusaeg: 5 aastat Pikendamine (2004): 5 lisa-aastat (kuni 31. märtsini 2013)	31. märts 2013	Algne kogus: 280 GWh — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
SA.33624 Alro	Allkirjastamise kuupäev ja lepingu kehtivusaeg (algne kehtivusaeg / pärast pikendamist (võimaluse korral))	Lepingu lõpetamise kuupäev	Kogus	Hind (RON/MWh)
Alro	8. september 2005 Algne kehtivusaeg: 7 aastat Pikendamine (2010): 5 lisa-aastat (kuni 31. jaanuarini 2018)	Kehtib kuni 2018. aasta lõpuni	Algne kogus: […] GWh — 2007: […] GWh — 2008: […] GWh — 2009: […] GWh — 2010: […] GWh	— 2007: […] — 2008: […] — 2009: […] — 2010: […]
SA.33623 ARCELORMITTAL GALAȚI	Allkirjastamise kuupäev ja lepingu kehtivusaeg (algne kehtivusaeg / pärast pikendamist (võimaluse korral))	Lepingu lõpetamise kuupäev	Kogus	Hind (RON/MWh)
ArcelorMittal	23. detsember 2009 Kehtivusaeg: 1 aasta 22. detsember 2010 Kehtivusaeg: 1 aasta	31. detsember 2010 6. jaanuar 2012	[…] GWh […] GWh	2010: […] 2011: […]

II LISA

HINNANG VÄIDETAVALE MAJANDUSLIKULE EELISELE – ÖKONOMEETRILINE ANALÜÜS

Ökonomeetrilise analüüsi põhimõtted ja kirjeldus

Komisjoni ökonomeetrilise analüüsi eesmärk on luua lepingute kohta võrdlushinnad. Need hinnad saadakse andmekogus olevate lepingute elementide regressioonanalüüsist. Esiteks võimaldab regressioonanalüüs konstrueerida võrdlushinna andmekogus olevate lepingute näitajate põhjal (valimisisesed prognoosid). Teiseks kasutatakse regressioonanalüüsi tulemusi uuritavate lepingute jaoks võrdlushinna prognoosimiseks, võttes arvesse lepingute näitajaid (valimivälised prognoosid). Regressioonanalüüsis kirjeldatakse andmekogus olevate lepingute vahelisi hinnaerinevusi järgmiste näitajate abil: ostetud kogus, tarnija isik ja aastamuutujad. Arvesse ei ole võetud selliseid muutujaid nagu lepingu kestus ja ostja müügikäibeprofiil, kuna need ei ole statistika seisukohalt olulised.

Ökonomeetrilises analüüsis lähtutakse põhimõttest, et hinnategureid on palju, näiteks kogused. Oleks eksitav võrrelda eri lepingutes sisalduvaid hindu ilma neid tegureid arvesse võtmata. Täpsemalt tuleb arvestada, et kuigi andmekogus olevate lepingute teatavad tunnused sarnanevad uuritavate lepingute tunnustele (kahepoolsed läbirääkimised, eritingimused, aastas 150 GWh-st suuremad kogused jne), ei käsitle ükski andmekogusse kuuluv leping täpselt samasuguseid koguseid, kestust ega jõustumiskuupäeva kui uuritavad lepingud. See asjaolu võib õigustada hinnaerinevusi. Näiteks käsitlevad kaks uuritavat lepingut aastas […] GWh (Alro, 2007–2010) ja […] GWh (Energy Holding, 2007–2008) tarnimist. Samas selgub andmekogusse ajavahemikus 2007–2010 jäädvustatud 114 hinna/lepingu andmeüksuse võrdlusest, et suurima lepingu puhul ei ületanud kogus siiski 1 400 GWh-d aastas. On kaheldav, kas pelgalt nende lepingute hinnavõrdlusest piisab põhjendatud järelduste tegemiseks selle kohta, kas uuritavad lepingud olid turuhindadega kooskõlas. Teise võimalusena võib järeldada, et kahte kõnealust lepingut ei saanud lihtsalt muude turulepingutega võrrelda. Seepärast on käesolevas kvantitatiivses analüüsis lähtutud põhimõttest, et teatavaid väliseid tegureid arvesse võttes saab eri lepingutes sisalduvaid hindu paremini võrrelda. Ilma normimist kasutamata saaks sisuliselt võrrelda vaid identseid lepinguid.

Siinkohal tuleb ära märkida, et selle empiirilise analüüsi eesmärk ei ole hinnata hindade ja teatavate väliste tegurite põhjuslikke seoseid. Näiteks eeldaks teatavate tegurite ja hindade põhjuslike seoste hindamine seda, et võetakse arvesse endogeensuse risk, st risk, et väljajäetud muutujate või samaaegsuse mõju tõttu võib sõltumatut muutujat ennast (nt kogused) mõjutada sõltuv muutuja (nt hind). Kvantitatiivse analüüsi eesmärk on n-ö normida eri lepingutes sisalduvad hinnad, et muuta need omavahel paremini võrreldavaks. Normimine on vajalik, kuna lepingud ja tarnete näitajad ei ole täiesti identsed.

Regressioonanalüüs kajastab asjaomaste kahepoolsete lepingute põhijooni:

— kogusemuutuja võtmine regressiooni kajastab tõsiasja, et hinnad on tavaliselt seda väiksemad, mida suuremad on ostetud kogused ([1]);

— tarnija isiku lisamisega kajastatakse tõsiasja, et tänu mõnede tarnijate iseloomulikele tunnustele saavad nad teistest erinevalt hindu kehtestada, ja arvestatakse sellega, et peaaegu kõigi Rumeenias tegutsevate elektritarnijate lepingujärgsed tarned on andmekogusse lisatud;

— aastamuutujate lisamisega kajastatakse ajamõõdet ja aastate lõikes toimuda võivaid muutusi turutingimustes.

Empiirilise analüüsi esimese sammuna on tabelis 1 esitatud andmekogus sisalduvaid lepinguid käsitleva regressioonanalüüsi tulemused.

([1]) Andmete esialgses töötluses jäeti kõrvale neli (kahtlusi mitte äratavat) lepingut, mis vastavad ALRO kontsernisisesele müügile aastatel 2007–2010, kuna need kajastavad teistsuguseid turutingimusi kui kahepoolsetes lepinguläbirääkimistes tarnija ja sõltumatu ostja vahel valitsevad turutingimused, mis on käesolevas juhtumis otsustava tähtsusega.

Empiirilise analüüsi teise sammuna on komisjon määranud iga aasta kohta kindlaks võrdlushinna ja seejärel lepinguid selle võrdlushinna suhtes kontrollinud, et otsustada, kas Hidroelectrica nõutud hinnad olid modelleeritud võrdlushinnast madalamad või kõrgemad. Võrdlushinna kindlaksmääramiseks kasutatud meetodeid on üksikasjalikult kirjeldatud järgmiste sammude abil.

Esiteks arvutati iga andmekogus oleva lepingu puhul, kui palju erines iga-aastane tegelik hind vastavast võrdlushinnast, mida arvutati regressiooni ja lepingu näitajate alusel.

Teiseks tehti kindlaks leping, mille hinnaerinevus võrdlushinnast allapoole oli kõige suurem (*most-downward-diverging* ehk MDD). See oli andmekogus olev leping, mille vaadeldav hind erines sellele vastavast võrdlushinnast kõige rohkem (absoluutarvudes). Selleks olid väga konservatiivsed põhjused, et valida välja MDD-leping, mille puhul hinnaerinevus oli võrdlushinna prognoositud keskmisest väiksem. Esiteks ei selgita ökonomeetriline mudel kõiki andmekogus olevaid vaadeldavaid hindu ning prognoositud võrdlushinna puhul võetakse arvesse sellest üles- või allapoole jäävat usaldusvahemikku ja vea ülemmäära. Teiseks tuleb ka reaalsel turul ette kõrvalekaldeid ühest võimalikust hinnast. Turupõhiste lepingute hulgast võetud MDD-leping (vt põhjendused 36–38) annab kvantitatiivset teavet sääraste kõrvalekallete võimalikust ulatusest ja näitab väljaarvutatud võrdlushinna ümber olevat turupõhist vahemikku.

Kolmandaks on MDD-lepingu hinnaerinevust kasutatud selleks, et eraldada võrdlushinnast madalama hinnaga lepingud sellest kõrgemate hindadega lepingutest:

— kui lepingu vaadeldav hind on sellele vastavast võrdlushinnast madalam ja kui selle lepingu hinnaerinevus on suurem kui MDD-lepingu hinnaerinevus, loetakse lepingut esialgu turutingimustele mittevastavaks;

— muul juhul tuleks lepingut lugeda turutingimustele vastavaks.

Allpool olevas tabelis on esitatud andmekogus olevate lepingute valimi regressioonanalüüsi tulemused. Regressioon selgitab 74 % andmetes esinevast varieerumisest, mis on suhteliselt hea tulemus. Tabelis esitatud hinnangulisi kordajaid kasutatakse teises etapis, et leida uuritavate lepingute valimi jaoks võrdlushind („valimivälised prognoosid“).

Ökonomeetrilise analüüsi tulemused

Tabel 1

Regressioonanalüüs ([1])

Sõltuv muutuja: keskmine hind	Kordaja	Standardviga
Aastane kogus (GWh)	– 0,01951**	0,007878
2008. aasta	22,58369***	4,781887
2009. aasta	30,73545***	5,471158
2010. aasta	21,32171***	5,695673
ALPIQ ROMENERGIE	– 2,34966	9,310078
ALPIQ ROMINDUSTRIES	– 5,47044	9,975876
ARCELORMITTAL GALATI	– 1,78779	14,62595
AXPO ENERGY RO	0,896041	10,40766
CE HUNEDOARA	38,02612***	11,41575
CE OLTENIA	27,86802***	9,458818
CEZ VANZARE	9,515878	11,40325
EFT RO	2,966594	18,83573
ELECTRICA	9,787691	11,04511
ELECTROMAGNETICA	– 9,19285	9,553932

Sõltuv muutuja: keskmine hind	Kordaja	Standardviga
ENEL ENERGIE MUNTENIA	16,97181	12,529
ENERGY HOLDING	– 34,5329***	9,620757
ENERGY NETWORK	36,58137***	12,47443
EON ENERGIE	3,589147	12,43953
EURO-PEC	0,511251	9,50637
HIDROELECTRICA	– 30,3327**	12,62379
NUCLEARELECTRICA	– 9,804	18,78678
OMV PETROM	6,482914	18,79837
RAAN	33,0402**	14,6577
RENOVATIO TRADING	29,5599	18,95553
TINMAR IND	0	(välja jäetud)
Konstant	160,5678***	8,50624
Vaatluste arv: 109 R^2 = 0,7426 Reguleeritud R^2 = 0,6691		

Märkus: hinnad on esitatud RON/MWh.
Allikas: komisjoni regressioonanalüüs Rumeenia ametiasutuste esitatud andmete põhjal.
([1]) Standardvead on esitatud sulgudes: *** tähendab, et kordaja on statistiliselt oluline 1 % juures, ** tähendab, et see on statistiliselt oluline 5 % juures, ning * tähendab, et see on statistiliselt oluline 10 % juures.

Järgmistes tabelites on esitatud empiirilise analüüsi tulemused. Selles analüüsis on kasutatud regressioonanalüüsi, mille andmed on esitatud tabelis 1, kusjuures iga aasta puhul on MDD-leping valitud iga lepingu hinnangulise hinna ja sellele vastava vaadeldud hinna hinnataseme erinevuste põhjal (RON/MWh). Tabelites 2–4 on esitatud Hidroelectrica iga-aastaste (st 2007–2010) lepingujärgsete hindade ja kõigi uuritavate lepingute kohta modelleeritud võrdlushinna vahelised erinevused.

2007. aastal oli MDD-lepingu (st kahtlust mitte äratavas andmekogus olev leping, mille puhul oli vaadeldud hinna ja sellele vastava prognoositud hinna vahe kõige suurem) hinnanguline hinnaerinevus […] RON/MWh. Kahel Hidroelectrica lepingul oli vaadeldud hind väiksem prognoositud hinnast ja hinnaerinevus suurem kui […] RON/MWh – nimelt *Electrocarboni* ja *Elsidiga* sõlmitud lepingutel, kusjuures vaadeldud hinnaerinevus oli ligikaudu […] RON/MWh (vt tabel 2).

Tabel 2

Lepingute analüüs 2007. aasta kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (absoluutarvudes)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
AZOMURES SA	HIDROELECTRICA	[…]	124	[…]	

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (absoluutarvudes)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Uuritavad lepingud					
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	72	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	50	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	127	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	111	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	111	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	125	[…]	Jah
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	126	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	126	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

2008. aastal oli MDD-lepingu hinnaerinevus hinnanguliselt […] RON/MWh ja kolmel Hidroelectrica lepingul oli suurem hinnaerinevus – nimelt Luxten-Lightingu, Electrocarboni ja Elsidiga sõlmitud lepingutel, kusjuures Luxten-Lightingu puhul oli vaadeldud hinnaerinevus ligikaudu […] RON/MWh ning Electrocarboni ja Elsidi puhul […] RON/MWh (vt tabel 3).

Tabel 3

Lepingute analüüs 2008. aasta kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (absoluutarvudes)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
PETROM SA	Energy Holding	[…]	147	[…]	
Uuritavad lepingud					
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	94	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	133	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	149	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	73	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	133	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	147	[…]	Ei
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	148	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	149	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

2009. aastal oli MDD-lepingu hinnaerinevus hinnanguliselt […] RON/MWh ning taas oli kolmel Hidroelectrica lepingul suurem hinnaerinevus – nimelt Luxten-Lightingu, Electrocarboni ja Elsidiga sõlmitud lepingutel, kusjuures vaadeldud hinnaerinevus oli Luxten-Lightingu puhul ligikaudu […] RON/MWh ning Electrocarboni ja Elsidi puhul […] RON/MWh (vt tabel 4).

Tabel 4

Lepingute analüüs 2009. aasta kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (absoluutarvudes)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
Ductil Steel SA	Alpiq RomEnergie	[…]	187	[…]	
Uuritavad lepingud					
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	102	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	142	[…]	Jah
Alpiq RomEnergie	HIDROELECTRICA	[…]	126	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	142	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	116	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	157	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	156	[…]	Ei
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	157	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	157	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

2010. aastal oli MDD-lepingu hinnaerinevus hinnanguliselt […] RON/MWh ja kahel Hidroelectrica lepingul oli suurem hinnaerinevus – nimelt *Electrocarboni* ja *Elsidiga* sõlmitud lepingutel, kusjuures vaadeldud hinnaerinevus oli ligikaudu […] RON/MWh (vt tabel 5).

Tabel 5

Lepingute analüüs 2010. aasta kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (absoluutarvudes)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
SILCOTUB SA ZALAU	Energy Network	[…]	214	[…]	
Uuritavad lepingud					
ArcelorMittal Galati	HIDROELECTRICA	[…]	118	[…]	Jah
Electrica	HIDROELECTRICA	[…]	132	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	107	[…]	Jah

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (absoluutarvudes)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Alpiq RomEnergie	HIDROELECTRICA	[…]	116	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	132	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	144	[…]	Jah
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	93	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	146	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	148	[…]	Jah
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	147	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	148	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

Tundlikkusanalüüs

Eelmises empiirilises analüüsis määratleti MDD-lepinguna andmekogus olev teatava aasta leping, mille puhul oli vaadeldud hinna ja sellele vastava hinnangulise hinna erinevus absoluutarvudes (RON/MWh) kõige suurem.

Selleks et kontrollida saadud tulemuste usaldusväärsust, viidi läbi tundlikkusanalüüs. Selleks teostati sama analüüs, kuid seekord määratleti MDD-lepinguna see leping, mille puhul oli hinnangulise hinna ja sellele vastava vaadeldud hinna erinevus kõige suurem, mõõdetuna hinnangulise hinna protsentides. Niisiis määratleti tundlikkusanalüüsis MDD-lepinguna see leping, mille puhul oli hinnangulise hinna ja sellele vastava vaadeldud hinna erinevus kõige suurem, mõõdetuna hinnangulise hinna protsentides. Kuigi antud analüüs ei peaks oluliselt mõjutama MDD-lepingu väljavalimist, võib see mõjutada seda, millised lepingud välja valitakse. Analüüsi tulemused on esitatud tabelites 6–9. Need kinnitavad põhianalüüsi tulemuste valiidsust.

Tabel 6

Tundlikkusanalüüs 2007. aasta lepingute kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (protsentides)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
AZOMURES SA	HIDROELECTRICA	[…]	124	[…] %	
Uuritavad lepingud					
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	72	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	50	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	127	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	111	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	111	[…]	Jah

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (protsentides)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	125	[…]	Jah
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	126	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	126	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

Tabel 7

Tundlikkusanalüüs 2008. aasta lepingute kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (protsentides)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
PETROM SA	Energy Holding	[…]	147	[…] %	
Uuritavad lepingud					
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	94	[…]	Ei
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	133	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	149	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	73	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	133	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	147	[…]	Ei
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	148	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	149	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

Tabel 8

Tundlikkusanalüüs 2009. aasta lepingute kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (protsentides)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
Ductil Steel SA	Alpiq RomEnergie	[…]	187	[…] %	
Uuritavad lepingud					
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	102	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	142	[…]	Jah

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (protsentides)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Alpiq RomEnergie	HIDROELECTRICA	[…]	126	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	142	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	116	[…]	Ei
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	157	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	156	[…]	Ei
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	157	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	157	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

Tabel 9

Tundlikkusanalüüs 2010. aasta lepingute kohta

Kliendi nimi	Tarnija nimi	Vaadeldud hind	Võrdlushind	Hinnaerinevus (protsentides)	Kooskõla võrdlusindeksitega
Andmekogu MDD-leping					
ARCELORMITTAL GALAȚI	Electrica	[…]	182	[…] %	
Uuritavad lepingud					
ArcelorMittal Galați	HIDROELECTRICA	[…]	118	[…]	Jah
Electrica	HIDROELECTRICA	[…]	132	[…]	Jah
Energy Holding	HIDROELECTRICA	[…]	107	[…]	Jah
Alpiq RomEnergie	HIDROELECTRICA	[…]	116	[…]	Jah
Electromagnetica	HIDROELECTRICA	[…]	132	[…]	Jah
EURO-PEC	HIDROELECTRICA	[…]	144	[…]	Jah
Alro	HIDROELECTRICA	[…]	93	[…]	Jah
Luxten-Lighting	HIDROELECTRICA	[…]	146	[…]	Jah
EFT	HIDROELECTRICA	[…]	148	[…]	Jah
ELSID	HIDROELECTRICA	[…]	147	[…]	Ei
Electrocarbon	HIDROELECTRICA	[…]	148	[…]	Ei

Märkus: hinnad on ümardatud lähima RON-ini/MWh.
Allikas: arvutused põhinevad regressioonanalüüsil ja Rumeenia ametiasutuste esitatud andmetel.

Selgub, et elektrihinnad Hidroelectrica lepingutes Luxten-Lightingu, Electrocarboni ja Elsidiga ei ole endiselt kooskõlas võrdlushinnaga. Protsentuaalsed hinnaerinevused on silmatorkavalt suuremad Luxten-Lightinguga aastateks 2008 ja 2009 sõlmitud lepingute ning Electrocarboni ja Elsidiga ajavahemikuks 2007–2010 sõlmitud lepingute puhul. Lisaks jäävad silma veel kaks lepingut, nimelt 2008. aasta Alro ja 2009. aasta Energy Holdingu lepingud. Mõlema puhul on protsentuaalne hinnaerinevus väga sarnane MDD-lepingu protsentuaalsele hinnaerinevusele. 2008. aastaks Alroga sõlmitud lepingu vaadeldud hind oli […] % madalam selle lepingu hinnangulisest hinnast, samas kui protsentuaalne hinnaerinevus MDD-lepinguga võrreldes oli 2008. aastal […] %. 2009. aastaks Energy Holdinguga sõlmitud lepingu vaadeldud hind oli […] % madalam selle lepingu hinnangulisest hinnast, samas kui protsentuaalne hinnaerinevus MDD-lepinguga võrreldes oli 2009. aastal […] %. Tervikuna tuleks neid kahte lepingut lugeda võrdlushinnaga kooskõlas olevateks.

Lisaks põhilisele tundlikkusanalüüsi teostamisele, milleks MDD-lepingu määratlemiseks kasutati protsentuaalset erinevust võrdlushinnaga võrreldes ning millega kinnitati tulemuste valiidsust, viidi läbi eelistatud MDD-lepingu määratlusest lähtunud analüüsi tulemuste lisandunud tundlikkuskontrollid absoluutväärtustes:

— MDD-lepingu absoluutväärtusest arvati maha juhusliku suurusega (10 %) juurdehindlus: kohandatud MDD-näitaja ei mõjuta 2008., 2009. ja 2010. aasta kohta sõlmitud uuritavaid lepinguid puudutavaid järeldusi. 2007. aastal tuleb EFT puhul ilmsiks 2,5 RON/MWh suurune erinevus, mis on väiksem […] RON/MWh suurusest kohaldatud hinnast (st võrdlushinnaga kooskõlas olnud hind oleks olnud […] RON/MWh). Seda erinevust, mida 2008., 2009. ja 2010. aastal EFT hindade puhul ei täheldatud, peetakse ebaoluliseks;

— samuti, kui kasutada lähtealusena hinnaerinevuse põhjal teist alumist kõrvalekallet (*second downward deviation* ehk 2. DD), tuleks 2007. aasta puhul esile veel ainult kaks lepingut (Luxten-Lighting ja EFT), aga see ei tähenda, et analüüsitud ajavahemikus oleks ühegi uuritava lepingu hind olnud võrdlushindadest väiksem või et EFTga sõlmitud lepingu hind oleks olnud 2008., 2009. või 2010. aasta võrdlushinnast väiksem;

— kasutusele võeti 2011. aasta kohta käivad regressiooniandmed, mida algselt ei analüüsitud: isegi kui tabelites 2–5 esitatud näitajad natuke muutuvad, jäävad kvalitatiivse analüüsi tulemused samaks;

— uuritavate lepingute hinnad, mida peeti võrdlushindadega kooskõlas olevateks, võeti regressioonanalüüsis uuesti andmekoguna (valimisiseselt) kasutusele: ka sellisel juhul jäid uuritavate lepingute kohta saadud järeldused samaks.

Sellest järeldub, et põhianalüüsile lisandunud tundlikkuskontrollid kinnitavad ökonomeetrilise analüüsi tulemuste usaldusväärsust.